

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของการใช้
หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผู้วิจัย นายสมโภชน์ หมั่นประเสริฐ ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยงค์ เนาวบุตร (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. สมถวิล วิจิตรวรรณมา ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) รูปแบบการนิเทศภายในในโรงเรียน
เครือข่ายสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาใน
โรงเรียนเครือข่ายสถานศึกษา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของ
การใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย และ 4) ปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียน
เครือข่าย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตร
สถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 427 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 40 คน และ
ครูผู้สอน จำนวน 387 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับ
เท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า (1) โรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนใหญ่ใช้
รูปแบบการนิเทศแบบการเยี่ยมชมชั้นเรียน (2) ประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน
เครือข่ายจังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่ในระดับมาก (3) รูปแบบการนิเทศภายในแบบการให้
คำปรึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) ปัญหาการนิเทศภายใน ได้แก่ ผู้นิเทศไม่
สามารถดำเนินการนิเทศได้ตามตารางเวลาที่กำหนดไว้ ผู้รับการนิเทศไม่มีโอกาสวางแผนนิเทศ
ร่วมกับผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศมีการเปลี่ยนแปลงหลังจากการนิเทศค่อนข้างน้อย ตามลำดับ

คำสำคัญ การนิเทศการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเครือข่าย

Thesis title: THE RELATIONSHIP BETWEEN IN-SCHOOL SUPERVISION TYPE AND THE EFFECTIVENESS OF BASIC SCHOOL CURRICULUM IMPLEMENTATION IN NETWORK SCHOOLS IN PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

Researcher: Mr. Somphoj Meanprasert; **Degree :** Master of Education (Educational Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr.Prayong Nouwabudra, Assistant Professor; (2) Dr.Somthawin Wichitwanna, Assistant Professor; **Academic year:** 2003

ABSTRACT

The purposes of this research were to study (1) the in-school supervision type of network schools in Prachuap Khiri Khan province; (2) the in-school effectiveness of basic school curriculum implementation in network schools (3) the relationship between the in-school supervision model and effectiveness of basic school curriculum implementation in network schools based on grade level; and (4) problems regarding in-school supervision in network schools.

The research sample totaling 427 persons consisted of 40 school administrators and 387 teachers from network schools in Prachuap Khiri Khan province. The instrument for data collection was a rating scale questionnaire, developed by the researcher, with the reliability of .96. Statistics for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and Pearson τ s Product Moment Correlation Coefficient.

Research findings revealed that (1) the majority of network schools in Prachuap Khiri Khan used the Classroom Visitation Model of in-school supervision; (2) the effectiveness of basic school curriculum implementation in network schools, as classified by grade level, was rated at the high level; (3) the in-school supervision model correlated positively with learning achievement at the .01 level of statistical significance; and (4) problems regarding in-school supervision were the following : the supervisors could not carry out their supervision according to schedule, the supervisees did not have a chance to plan with the supervisors, and the supervisees changed their teaching behaviors very little after receiving supervision, respectively.

Keywords: In-School supervision, Effectiveness, Basic school curriculum, Network school

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยงค์ เนาวบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมถวิล วิจิตรวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเป็นอย่างดีจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยสำนึกในความเมตตากรุณาของท่านอย่างสูงยิ่ง

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.สุพจน์ พันธนียะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และขอขอบคุณ อาจารย์สังเวียน อ่อนแก้ว อาจารย์จรูญ จิยโชค อาจารย์บุญเชิญ คิชสมาน อาจารย์เอี่ยม จันทร์สุโข และอาจารย์มานะ ออพานิชกิจ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบเพื่อทดแทนพระคุณบิดา มารดา และครู อาจารย์ที่อบรมสั่งสอนตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของงานวิจัยในครั้งนี้

สมโภชน์ หมั่นประเสริฐ

มิถุนายน 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและหลักการในการนิเทศการเรียนการสอน.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของหลักสูตร.....	35
การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	63
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนเครือข่าย.....	64
ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา.....	64
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายใน กับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา.....	79
ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่าย.....	80
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	81
สรุปการวิจัย.....	81
อภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	84
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	94
ก หนังสือขอความร่วมมือ.....	95
ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิจารณาเครื่องมือวิจัย.....	101
ค ค่าคุณภาพของเครื่องมือ.....	103
ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	115
ประวัติผู้วิจัย.....	125

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งและช่วงชั้น	63
ตารางที่ 4.2	แสดงความถี่รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.....	64
ตารางที่ 4.3	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผล ของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจำแนกเป็นรายด้าน.....	65
ตารางที่ 4.4	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผล ของหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.....	67
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผล ของหลักสูตรสถานศึกษา ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในแต่ละช่วงชั้นจำแนกเป็นรายข้อ.....	69
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผล ของหลักสูตรสถานศึกษา ด้านความรู้ความสามารถ ของครูผู้สอนในแต่ละช่วงชั้นจำแนกเป็นรายข้อ	71
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผล ของหลักสูตรสถานศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ละช่วงชั้นจำแนกเป็นรายข้อ	73
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผล ของหลักสูตรสถานศึกษา ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ใน แต่ละช่วงชั้นจำแนกเป็นรายข้อ	75
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผล ของหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล ในแต่ละช่วงชั้นจำแนกเป็นรายข้อ.....	77
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบ การนิเทศภายในกับประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษา.....	79
ตารางที่ 4.11	รายการปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จำแนกตามความถี่.....	80

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน	16
ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน	17
ภาพที่ 2.3 ขั้นตอนการเชื่อมห้องเรียน	22
ภาพที่ 2.4 ขั้นตอนการสังเกตการสอน	24
ภาพที่ 2.5 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา	27
ภาพที่ 2.6 แผนภูมิแสดงการดำเนินงานการปฏิรูปหลักสูตรและ กระบวนการเรียนการสอน ระดับสถานศึกษา	47

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 บัญญัติว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย เจริญพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2541: 25) ในระยะต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ขึ้นเพื่อใช้เป็นกฎหมายทางการศึกษาระดับแรกของประเทศไทย โดยในมาตรา 27 บัญญัติว่า ให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิด โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เป้าหมายหลักในการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ การปฏิรูปการบริหาร การปฏิรูปครู และการปฏิรูปหลักสูตร โดยให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2544: 2) เพื่อให้การดำเนินการปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สอดคล้องตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดแนวดำเนินการให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมในแต่ละท้องถิ่น (สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2542: 15)

ในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว สถานศึกษาจะต้องระดมแนวคิดจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรให้มีความหลากหลายและสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละพื้นที่ โดยมีเงื่อนไขความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ การปรับเปลี่ยนบทบาทของครูให้สามารถจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ อนึ่ง ในการจัด

การศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายข้างต้น สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ โดยอาศัย กระบวนการพัฒนาคุณภาพที่สำคัญสามกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการบริหาร และกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยถือว่ากระบวนการนิเทศเป็น กระบวนการสำคัญในการช่วยเหลือและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (วิชัช วงษ์ใหญ่ 2540: 205)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542: 43) ในฐานะหน่วยงานของ รัฐระดับกรมที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาภาคบังคับได้ตระหนักถึงความสำคัญและ ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียนจึงได้ดำเนินการคัดเลือกโรงเรียนเครือข่ายการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ขึ้นเพื่อเป็นโรงเรียนนำร่องในการใช้ หลักสูตรในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดให้ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอดำเนินการ คัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ และมีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ เพื่อจัดเป็นโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2545 กลุ่มโรงเรียนละ 1 แห่ง โดยสถานศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องและ สัมพันธ์กับหลักสูตรแกนกลาง รวมทั้งจะต้องสร้างความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องตาม นโยบาย มาตรการ และแนวทางในการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนสามารถ วิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเด่น เอกลักษณะของสังคม ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อ นำไปเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2545: 29)

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ข้างต้น โรงเรียนเครือข่ายการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จึงได้มีมติให้โรงเรียนเครือข่ายทุกโรงเรียน จัดระบบการนิเทศภายในและดำเนินการนิเทศตามขั้นตอน คือ 1) โรงเรียนกำหนดให้มี ผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในให้ชัดเจน 2) โรงเรียนจัดระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนนิเทศภายใน 3) โรงเรียนวางแผนการนิเทศภายในตามความต้องการของโรงเรียน 4) โรงเรียนดำเนินการนิเทศ ตามแผน 5) โรงเรียนประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมินมา ปรับปรุงการนิเทศภายในของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับรูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรสถานศึกษาใน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้กำหนดรูปแบบการนิเทศภายในไว้สามรูปแบบ ได้แก่ การเยี่ยมชมชั้นเรียน

การสังเกตการสอน และการให้คำปรึกษา (รายงานการประชุมผู้บริหาร โรงเรียนเครือข่ายจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ 2545: 2)

เพื่อเป็นการศึกษาว่าโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ดำเนินการจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา มากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งนี้ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย
- 2.4 เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่าย

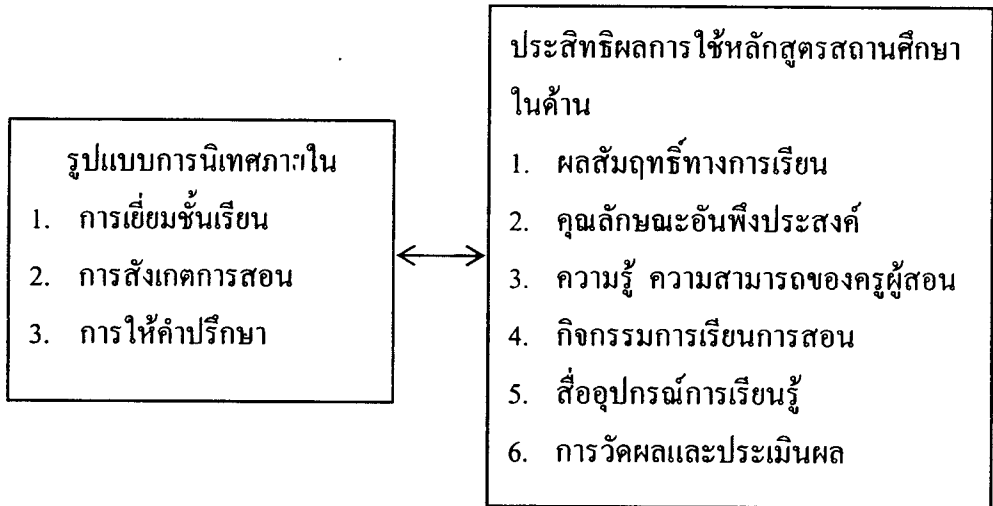
3. สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษามี ความสัมพันธ์กัน

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่ายการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยนำมาปรับใช้ 3 รูปแบบ คือ การเขียนชั้นเรียน การสังเกตการสอนและการให้คำปรึกษา ส่วนประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ เลือกใช้กรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 1-50) โดยนำ มาปรับใช้ 6 ด้าน คือ 1.) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3.) ความรู้

ความสามารถของครูผู้สอน 4.) กิจกรรมการเรียนการสอน 5.) สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้
6.) การวัดผลและประเมินผล ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการนิเทศภายในของมติที่ประชุมผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปีการศึกษา 2545 (รายงานการประชุมผู้บริหารโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2545: 2) โดยนำมาปรับใช้ 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การเยี่ยมชมชั้นเรียน 2) การสังเกตการสอน และ 3) การให้คำปรึกษา ส่วนประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 25) จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อการเรียนรู้อุปกรณ์ 6) การวัดผลและประเมินผล

5.2 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 427 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 40 ครู และครูผู้สอน จำนวน 387 คน จาก 40 โรงเรียน

5.3 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

5.3.1 *ตัวแปรต้น* ได้แก่ รูปแบบการนิเทศภายใน จำแนกเป็น 3 รูปแบบ คือ
1) การเยี่ยมชมชั้นเรียน 2) การสังเกตการสอน และ 3) การให้คำปรึกษา

5.3.2 *ตัวแปรตาม* ได้แก่ ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนร่วมมือกันจัดขึ้นเพื่อปรับปรุง ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

6.2 รูปแบบการนิเทศภายใน หมายถึง กิจกรรมการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอน มติที่ประชุมผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปีการศึกษา 2545 (รายงานการประชุมผู้บริหารโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2545: 2) ประกอบด้วย การเยี่ยมชมชั้นเรียน การสังเกตการสอน และการให้คำปรึกษา ดังนี้

6.2.1 *การเยี่ยมชมชั้นเรียน* หมายถึง กิจกรรมการนิเทศที่ผู้นิเทศเข้าไปสังเกตสภาพจริงในชั้นเรียน โดยสังเกตครูผู้สอนนักเรียนและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

6.2.2 *การสังเกตการสอน* หมายถึง กิจกรรมที่ผู้นิเทศเข้าไปสังเกตพฤติกรรมของครูขณะปฏิบัติการสอนในห้องเรียนเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาให้ครูมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นซึ่งจะยังผลให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ในเรียนรู้ที่กำหนดไว้

6.2.3 *การให้คำปรึกษา* หมายถึง การที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้ศึกษาปัญหาและหาแนวทางเพื่อให้ครูนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ หรือ ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาตนเอง

6.3 ประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารหลักสูตร จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์

3) ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน 4) กิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล ดังนี้

6.3.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดไว้ได้เต็มศักยภาพ สามารถแสดงผลงานจากการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

6.3.2 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีสุขนิสัย สุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพทางด้านศิลปะดนตรีและกีฬา มีความซื่อสัตย์ ขยัน ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่รักและห่วงใยในศิลปวัฒนธรรมไทย เห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมโดยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น

6.3.3 ด้านความรู้และความสามารถของครูผู้สอน หมายถึง ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่สอน มีการวางแผนและเตรียมการสอน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน ใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.3.4 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ครูจัดกิจกรรมการสอนโดยคำนึงถึงวุฒิภาวะและการรับรู้ของผู้เรียน มีการจัดลำดับขั้นตอนการสอน มีการตรวจผลงานและแก้ไขข้อบกพร่องเป็นรายบุคคล มีจัดการเรียนการสอนโดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีการเลือกใช้เทคนิคการสอนได้อย่างเหมาะสม

6.3.5 ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ หมายถึง ครูมีการผลิตและพัฒนาสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับบทเรียน มีการเก็บรักษาอย่างเป็นระบบ และมีการประเมินผลสื่อและนำไปปรับปรุงพัฒนาสื่อให้ทันสมัย

6.3.6 ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง ครูมีการวัดผลตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนโดยใช้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ทำการวัดผลและประเมินผลจากสภาพจริง มีการวัดโดยใช้แฟ้มสะสมงาน และมีการนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนตามเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนดไว้

6.4 หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง สารการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งหลักสูตรแกนกลางกำหนดให้สถานศึกษาจัดทำขึ้นและให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา

ในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ

6.5 โรงเรียนเครือข่าย หมายถึง โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มโรงเรียนละ 1 โรงเรียน ให้เป็นโรงเรียนนำร่องในการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในปีการศึกษา 2545

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะมีประโยชน์ ดังนี้

7.1 เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7.2 เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวรรณกรรม ผู้วิจัยได้ค้นคว้าศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร
3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
4. การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและหลักการในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศการศึกษาและการนิเทศภายใน เป็นองค์ประกอบหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

1.1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

นักการศึกษาและนักวิชาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

บรรเทา กิตติศักดิ์ (2536: 234) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการปรับปรุงการสอนโดยวางแผน เพื่อพัฒนาการสอนให้เกิดผลดีแก่ักเรียน การนิเทศการสอนไม่ใช่จะเพิ่งเล็งปรับปรุงตัวครูโดยเห็นว่าครูยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ หากเพิ่งเล็งถึงสิ่งเหล่านี้ คือ นโยบายการศึกษา จุดประสงค์ของการศึกษา การพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร วิธีสอนของครู และความร่วมมือของคณะครูในโรงเรียน ฉะนั้น การนิเทศการศึกษาจึงมีขอบเขตกว้างขวางมาก

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2540: 3) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็น กระบวนการทำงานและความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศเพื่อประสิทธิภาพ อันสูงสุดในการเรียนของ นักเรียน

กิติมา ปริดีคิลก (2542: 263) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็น กระบวนการชี้แนะ แนะนำ และให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ผลตามจุดหมายที่วางไว้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (ม.ป.ป.: 1) กล่าวว่า การนิเทศ การศึกษาเป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยมี จุดมุ่งหมายให้ผู้รับการนิเทศสามารถพัฒนาพฤติกรรมการสอน และงานการเรียนการสอนของตน ได้ดีขึ้น ซึ่งจะมีผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นในที่สุด

ฮาริส (Harris, 1985: 19) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งที่ บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคงไว้หรือ เปลี่ยนแปลงปรับปรุงการดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียนมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการ สอนเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการร่วมมือของผู้บริหาร โรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และส่ง ผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.1.2 ความหมายการนิเทศภายใน ได้มีผู้อธิบายความหมายไว้ ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2530: 11) กล่าวว่า การนิเทศภายในเป็นกระบวนการ ทำงานของผู้บริหารโรงเรียน (หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย) ในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของครู และบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534: 5) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารกับคณะครูในโรงเรียนในการที่ จะแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการทำงานของครูให้ประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี (2534: 4) อธิบายว่าการ นิเทศภายใน หมายถึง การนิเทศที่ผู้นิเทศเป็นบุคลากรภายใน เช่น ผู้บริหารและคณะครูใน โรงเรียนนิเทศกันเอง รวมทั้งการที่โรงเรียนเชิญบุคคลภายนอกไปนิเทศในเรื่องต่าง ๆ ที่ เป็นความต้องการของโรงเรียน

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2540: 8) อธิบายว่า การนิเทศภายใน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับบุคลากรในโรงเรียนในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

เจียมศักดิ์ เลหาสถิตย์ (2540: 22) กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการที่นำไปสู่การปรับปรุงการสอน เป็นการทำงานร่วมกันของครูอาจารย์ และนักเรียนเป็นกระบวนการกระตุ้นและช่วยเหลือครูให้รู้จักช่วยตนเองเพื่อพัฒนาการสอน การนิเทศที่จัดขึ้นในโรงเรียนนั้นควรเป็นการอำนวยความสะดวกในสภาวะการณ์ที่เป็นการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนและครูอาจารย์

ณรงค์ โล่ห์คำ (2541: 14 – 15) กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เอาใจใส่ของผู้ดำเนินการนิเทศ เพื่อให้การปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนของครู หรือแก้ไขป้องกันสภาพปัญหาภายในโรงเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียนหรือของหลักสูตรที่วางไว้

สมพงษ์ สุรารักษ์ (2541: 21) ได้สรุปว่า การนิเทศภายใน หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกอย่างของผู้บริหารที่กระทำหรือช่วยเหลือ ส่งเสริมให้ครูเป็นผู้มีประสิทธิภาพของคุณภาพในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นงานในหน้าที่ของครู

อำนาจพร จันทระเกิด (2541: 16) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เป็นการนิเทศการศึกษาโดยอาศัยบุคลากรในโรงเรียนเองเป็นผู้นิเทศ ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งครูที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญ ตลอดจนมีประสบการณ์ในด้านการสอนเฉพาะวิชา บุคคลเหล่านี้จะต้องทำการนิเทศครูในโรงเรียนด้วยวิธีการปรึกษางานในหมู่คณะ การให้ความรู้เพิ่มเติม และการเป็นที่ปรึกษา โดยถือหลักการฝึกกำลังกันเพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542: 3) กล่าวว่า การนิเทศหมายถึง กระบวนการจัดบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือ และความร่วมมือกับครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา

สรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ร่วมมือกันจัดขึ้นเพื่อปรับปรุง ส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดทางการเรียนของนักเรียน

1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ภาณุวัฒน์ จุลโสศ (2540: 28) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ว่า การนิเทศภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนจะต้องร่วมกันปฏิบัติโดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถช่วยเหลือตนเองได้ พัฒนาตนเองในการจัดการเรียน การสอนทั้งยังเป็นการเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ช่วยประสานงาน และประสาน สัมพันธ์ระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล และพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้เจริญก้าวหน้าต่อไปโดยมีจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษามี ดังนี้

- 1) ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของอาชีพ
  - 2) การส่งเสริมความเจริญอุดมของครู
  - 3) การปรับปรุงการสอนของครู
  - 4) การส่งเสริมแนะนำและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- ซารี มณีศรี (2542: 31 – 32) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการดำเนินการนิเทศภายในไว้

ดังนี้

1) เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปัญหาต่างๆของเด็กที่กำลังสอนอยู่และพยายามให้ครู เห็นและเข้าใจอย่างชัดเจนว่า เด็กในวัยนี้มีลักษณะและพฤติกรรมและความต้องการอย่างไร จะ ได้ดำเนินการสอนและจัด โปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สนองความต้องการของเด็กให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้

2) เพื่อช่วยให้ครูได้ทราบถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ทราบจุดอ่อนในการ เรียนรู้ของเด็กแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร และช่วยให้สามารถวางแผนการสอนให้เหมาะสม เพื่อแก้ จุดอ่อนเหล่านั้น การเรียนการสอนก็จะได้รับผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย

3) เพื่อช่วยให้ครูได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งถึงจุดประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วไป และของโรงเรียน ตลอดจนปรัชญาของโรงเรียน และช่วยให้ครูดำเนินการสอนให้บรรลุ จุดประสงค์นั้น

4) เพื่อช่วยให้ครูมีลักษณะเป็นผู้นำและเป็นนักประชาธิปไตย

5) เพื่อช่วยให้ครูใหญ่ได้สำรวจและค้นพบความสามารถพิเศษของครูแต่ละคน เพื่อที่จะได้มอบหมายงานให้เหมาะสมตามความสามารถและความถนัดนั้น ๆ นอกจากนั้นยังจะได้ สร้างเสริมให้ความสามารถพิเศษนั้น ๆ ได้พัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นไปอีกด้วย

6) เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

7) เพื่อสร้างเสริมขวัญของครูให้อยู่ในสภาพสูงเพื่อที่จะได้ร่วมมือร่วมใจกัน ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายปลายทางเดียวกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรัก และความภาคภูมิใจในอาชีพครูที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่

8) เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกปลอดภัยในการทำงานเพื่อป้องกันครูจากการถูกตำหนิหรือ กล่าวโทษที่ไม่เป็นธรรม

9) เพื่อประเมินผลการเรียนของเด็ก การสอนของครู และหาช่องทางที่จะให้ผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงที่สุดเท่าที่จะทำได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535: 4) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของ ครูให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้มีการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

สรุปว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ร่วมมือกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกด้าน เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.3 ขอบข่ายของการนิเทศภายในโรงเรียน

แฮริส (Harris 1985: 10) อธิบายว่าขอบข่ายงานนิเทศ ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาหลักสูตร
- 2) การจัดการเรียนการสอน
- 3) การเลือกสรรบุคลากร
- 4) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
- 5) การจัดหาวัสดุอุปกรณ์
- 6) การฝึกอบรมครูประจำการ
- 7) การปฐมนิเทศครูบรรจุใหม่
- 8) การจัดบริการพิเศษแก่ครู
- 9) การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
- 10) การประเมินผล

อย่างไรก็ตาม ขอบข่ายของงานนิเทศทั้งสิบงานดังกล่าวข้างต้น แฮริสได้นำมา จัดเป็นกลุ่มงานดังนี้

กลุ่มงานเตรียมการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การเลือกสรรบุคลากร

กลุ่มงานปฏิบัติการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การปฐมนิเทศครูใหม่
 การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดบริการพิเศษแก่ครู การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
 กลุ่มงานพัฒนา ได้แก่ การฝึกอบรมครูประจำการ การประเมินผล
 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534: 15) กำหนดขอบข่าย
 งานนิเทศภายในโรงเรียนเป็น 6 กลุ่มงาน ดังนี้

1) งานวิชาการ ประกอบด้วย

- การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
- การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการสอน
- การจัดหาเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
- การจัดหาสื่อการเรียนการสอน
- การดำเนินการให้ครูผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน
- การจัดชั้นเรียน
- การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- การจัดให้มีมุมหนังสือหรือห้องสมุด
- การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
- การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำแฟ้มข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
- การประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
- การจัด วัสดุทัศนูปกรณ์
- การจัดบริการแนะแนว

2) งานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย

- การรับนักเรียน
- การจัดทำทะเบียนนักเรียนการบริการอนามัยในโรงเรียน
- การจัดหาเสื้อผ้า เครื่องเขียน แบบเรียนสำหรับนักเรียนยากจน
- การจัดหาอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน
- การจัดหาอาหารเสริมนักเรียนที่อยู่ในภาวะทุพโภชนาการ
- การจัดสวัสดิการสำหรับนักเรียน

3) งานพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย

- การกำหนดความต้องการของบุคลากร
- การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร
- การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน

- การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ
  - การปฐมนิเทศบุคลากรใหม่
  - การจัดสวัสดิการ
  - การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน
  - การพัฒนาบุคลากร
  - การส่งเสริมให้ศึกษาต่อ
  - การประเมินผลการปฏิบัติงาน
  - การพิจารณาความดีความชอบ
  - การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 4) ธุรการและการเงินและการพัสดุ ประกอบด้วย
- งานสารบรรณ
  - งานทะเบียนและรายงาน
  - งานการเงินและบัญชี
  - งานพัสดุ
  - งานยานพาหนะ
  - งานรักษาความปลอดภัยและทรัพย์สินและอาคาร
  - งานประชาสัมพันธ์
  - งานแผนพัฒนา
  - งานงบประมาณ
  - งานธุรการ
- 5) งานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกบริการทางการศึกษา
- ประกอบด้วย
- การจัดหา จัดสร้างอาคารเรียน อาคารประกอบให้เพียงพอ
  - การดูแลรักษาอาคารเรียน อาคารประกอบและการซ่อมแซม
  - การปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและบริเวณโรงเรียน
  - การจัดหาและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกบริการทางการศึกษา
  - การใช้ประโยชน์การสิ่งอำนวยความสะดวกบริการทางการศึกษา
- 6) งานความสัมพันธ์กับชุมชน ประกอบด้วย
- งานประชาสัมพันธ์โรงเรียน
  - การประชุมผู้ปกครองนักเรียน

- การปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนใหม่
- การประชุมคณะกรรมการศึกษา
- การใช้แหล่งชุมชนเป็นแหล่งวิชาการ
- การให้บริการการศึกษาแก่ชุมชน
- การให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน
- การประชาสัมพันธ์หลักสูตร
- การให้ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ
- การส่งเสริมให้ความรู้ผู้ปกครองในการดูแลเด็ก
- การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของชุมชน

นันทนา เต่าทอง (2542: 105 – 107) ได้สรุป ขอบข่ายการนิเทศภายในไว้

5 ด้าน ดังนี้

1) การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ได้แก่ การให้คำปรึกษาแก่ครูและการสังเกตการสอน

2) การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาการ

3) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

4) การพัฒนาหลักสูตร

5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

สรุปว่า ขอบข่ายของการนิเทศภายในโรงเรียนครอบคลุมงานบริหารโรงเรียนทั้ง

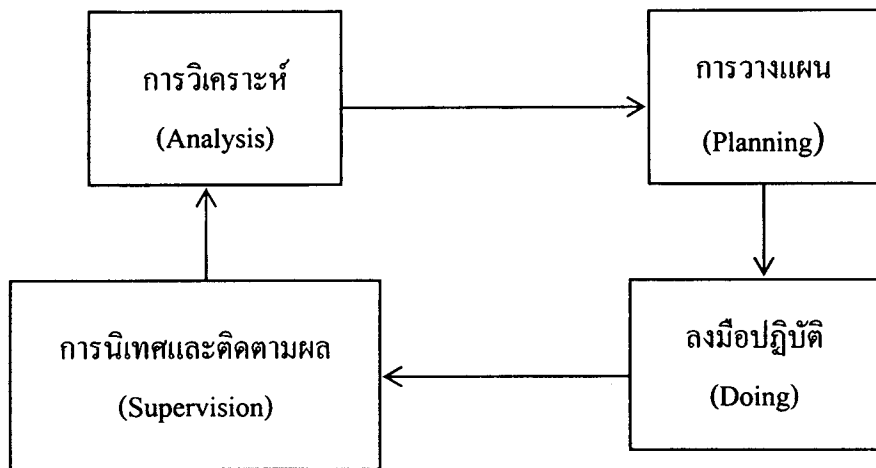
6 โดยจัดงานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน และมีงานสนับสนุนงานวิชาการ ได้แก่

งานกิจการนักเรียน งานพัฒนาบุคคล งานอาคารสถานที่ งานธุรการการเงินและพัสดุ งานความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการ

1.4 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

กระบวนการนิเทศภายในเป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งในการนิเทศให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้ เพราะเป็นตัวกำหนดลำดับ ขั้นตอนในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน และต่อเนื่องกันอย่างเป็นระเบียบ พร้อมด้วยเหตุผลความเป็นไปได้ กระบวนการนิเทศภายในที่ดีจะช่วยให้ผู้นิเทศประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ มีผู้กล่าวถึง กระบวนการนิเทศภายในไว้ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิ่งคารวัฒน์ (2540) ได้เสนอตัวแบบ (Model) กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

ที่มา : อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ถึงการวัฒน์ *หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา

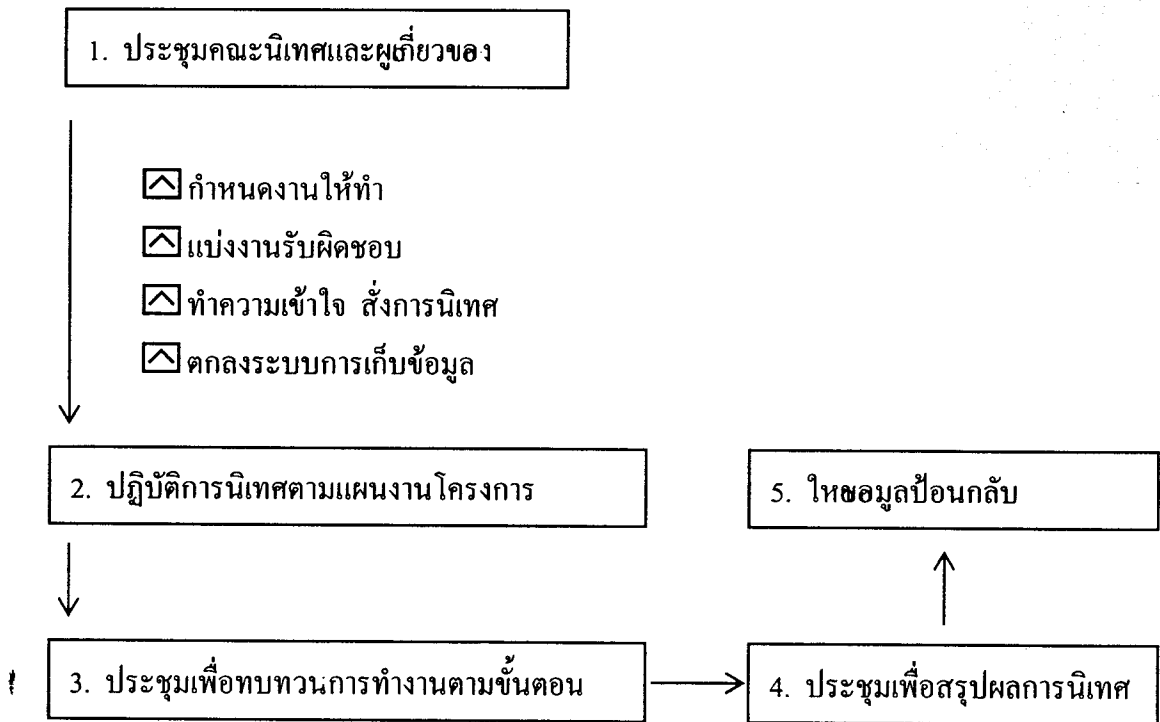
จากภาพที่ 2.1 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการหรือสิ่งที่ต้องปฏิบัติ จัดทำให้ประสบผลสำเร็จ
- 2) การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดขั้นตอนและเค้าโครงการทำงานให้บรรลุผลที่ต้องการด้วยวิธีการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพมากที่สุดภายใต้สภาพแวดล้อมและข้อจำกัดที่มีอยู่
- 3) ลงมือปฏิบัติ (Doing) เป็นการลงมือดำเนินงานตามขั้นตอนและเค้าโครงการทำงานในแต่ละเรื่องตามที่กำหนดไว้
- 4) นิเทศติดตามผล (Supervision) เป็นการติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ กำกับ สนับสนุน ให้สามารถทำงานได้จนบรรลุผลสำเร็จ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี (2540: 8) ได้สรุปขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การประชุมคณะนิเทศและผู้เกี่ยวข้อง เช่น การกำหนดงานให้ทำการแบ่งงานรับผิดชอบ การทำความเข้าใจงาน การสั่งการ และการเก็บข้อมูล เป็นต้น

- ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติการนิเทศตามแผนงานหรือโครงการ
 ขั้นตอนที่ 3 การประชุมเพื่อทบทวนการทำงานตามขั้นตอน
 ขั้นตอนที่ 4 การประชุมเพื่อสรุปผลการนิเทศ
 ขั้นตอนที่ 5 การให้ข้อมูลป้อนกลับ
 ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

ที่มา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี นิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
 อุบลราชธานี โรงพิมพ์ยงสวัสดิ์คืออฟเซ็ท 2540

จากภาพที่ 2.2 ขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนมีขั้นตอนการดำเนินการ
 ดังนี้

- 1) ประชุมคณะนิเทศและผู้เกี่ยวข้อง เป็นการกำหนดงานให้ปฏิบัติและ
 รับผิดชอบทำความเข้าใจในการนิเทศระบบ
 ในการจัดเก็บข้อมูล

2) ปฏิบัติการนิเทศตามแผนงานโครงการ	เป็นการลงมือปฏิบัติงานตามขั้นตอนในแต่ละเรื่องตามที่กำหนดไว้
3) ประชุมเพื่อทบทวนการทำงานตามขั้นตอน	เป็นไปเพื่อการทำความเข้าใจและติดตามผลในระหว่างลงมือปฏิบัติ
4) ประชุมเพื่อสรุปผลการนิเทศ	เป็นการนำผลการปฏิบัติมาสรุปวิเคราะห์ผลจากการปฏิบัติงานเพื่อการวางแผน การดำเนินงานขั้นตอนต่อไป
5) ให้ข้อมูลป้อนกลับ	เป็นการนำข้อมูลมาเพื่อการวิเคราะห์ผลกระทบในทางบวกและทางลบเพื่อที่จะแก้ไขและปรับปรุง

วิธีการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในจะต้องมีความรู้และความเข้าใจ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน เพราะเป็นกิจกรรมย่อยที่สุดในการนิเทศภายในโรงเรียน ได้มีผู้กล่าวถึงวิธีการนิเทศภายในที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัดให้มีขึ้น ดังนี้

1.5 รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน

เทนเนอร์ และเทนเนอร์ (Tanner and Tanner 1997: 45) ได้แบ่งรูปแบบการนิเทศ เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

- 1) การนิเทศแบบตรวจตรา (Inspection supervision) ที่เน้นการตรวจสอบดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่วางไว้หรืองานที่ได้รับมอบหมาย
- 2) การนิเทศแบบให้ผลผลิต (Supervision and production) เน้นการนิเทศที่พิจารณาคุณภาพของนักเรียนเป็นหลัก โดยการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์
- 3) การนิเทศแบบคลินิก (Clinical supervision) เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
- 4) การนิเทศแบบพัฒนา (Developmental supervision) มุ่งเน้นกระบวนการแก้ปัญหาร่วมกันเพื่อการเจริญงอกงามในวิชาชีพครู และเป็นการส่งเสริมความสามารถที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลให้เกิดการพัฒนา

สันต์ บำรุงธรรม (ม.ป.ป.: 108 – 121) ได้เสนอแนะรูปแบบหรือวิธีการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

- 1) การสังเกตการสอนในห้องเรียน
- 2) การทดลองในห้องเรียน
- 3) การปรึกษาหารือ
- 4) การพาครูไปเยี่ยมและสังเกตการสอน
- 5) การเลือกวัสดุอุปกรณ์สำหรับการสอน
- 6) การประเมินตนเอง
- 7) กลุ่มศึกษาวิชาการ
- 8) การสาธิตการสอน
- 9) การศึกษานอกสถานที่

ศรีวิภา ขำวารี (2541: 44 – 45) ได้กล่าวถึงรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนไว้

7 วิธี ดังนี้

- 1) การเยี่ยมชั้นเรียน
- 2) การพบปะเป็นรายบุคคลกับครู
- 3) การสาธิตการสอน
- 4) การประชุมกลุ่ม
- 5) การฝึกอบรม
- 6) การผลิตเอกสารทางวิชาการ
- 7) การค้นคว้าทดลองและการวิจัยทางวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534: 35-39) ได้เสนอรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยแบ่งตามกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศ ดังนี้

- 1) การประชุมก่อนเปิดเรียน
- 2) การปฐมนิเทศ
- 3) การให้คำปรึกษาแนะนำ
- 4) การอบรม
- 5) การประชุมปฏิบัติการ
- 6) การสัมมนา
- 7) การระดมความคิด
- 8) การสาธิตการสอน

- 9) การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ
- 10) การสนทนาทางวิชาการ
- 11) การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
- 12) การศึกษาดูงาน
- 13) การสังเกตการสอน
- 14) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
- 15) การเขียนเอกสารและบทความทางวิชาการ
- 16) การจัดนิทรรศการ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ และกิจกรรม การนิเทศผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนเป็น 3 วิธี คือ การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน และการให้คำปรึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การเยี่ยมชั้นเรียน

การเยี่ยมชั้นเรียน หมายถึง การที่ผู้นิเทศพบและสังเกตการทำงานของครูในโรงเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ การเยี่ยมชั้นเรียนมี ดังนี้

- (1) เพื่อสำรวจความต้องการของครู
- (2) เพื่อศึกษาปัญหาของครู
- (3) เพื่อประเมินผลการสอนของครู
- (4) เพื่อกระตุ้นให้ครูปรับปรุงการสอน
- (5) เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครู

ขั้นตอนการเยี่ยมห้องเรียนประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 สร้างข้อตกลงในการเยี่ยมห้องเรียน

ก. พบปะสนทนาสร้างความคุ้นเคยและสร้างเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ

แก่ครู

ข. วางแผนการเยี่ยมห้องเรียนร่วมกับครูในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

ก) กำหนดการเยี่ยมห้องเรียน

ข) กำหนดจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมห้องเรียน

ค) กำหนดเรื่องที่จะนิเทศตามความต้องการและความจำเป็น เช่น

(ก) การจัดทำเอกสารประจำชั้น

(ข) การจัดห้องเรียนและบรรยากาศในห้องเรียน

- (ค) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- ง) กำหนด วิธีการนิเทศ ดังนี้
  - (ก) สำรวจปัญหาและความต้องการของครู
  - (ข) สอบถามการปฏิบัติงานของครู
  - (ค) ให้คำปรึกษาแนะนำ
  - (ง) สังเกตการสอน

ขั้นที่ 2 เยี่ยมนิเทศห้องเรียน

ผู้นิเทศเข้าเยี่ยมชั้นเรียนตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกับครู ดังนี้

- ก. เข้าเยี่ยมห้องเรียนตรงตามเวลาที่กำหนด
- ข. ให้ความเป็นกันเองเพื่อสร้างเจตคติที่ดีแก่ครู
- ค. เยี่ยมนิเทศตามเรื่องที่กำหนด
- ง. เข้าเยี่ยมห้องเรียนตามเวลาที่กำหนด

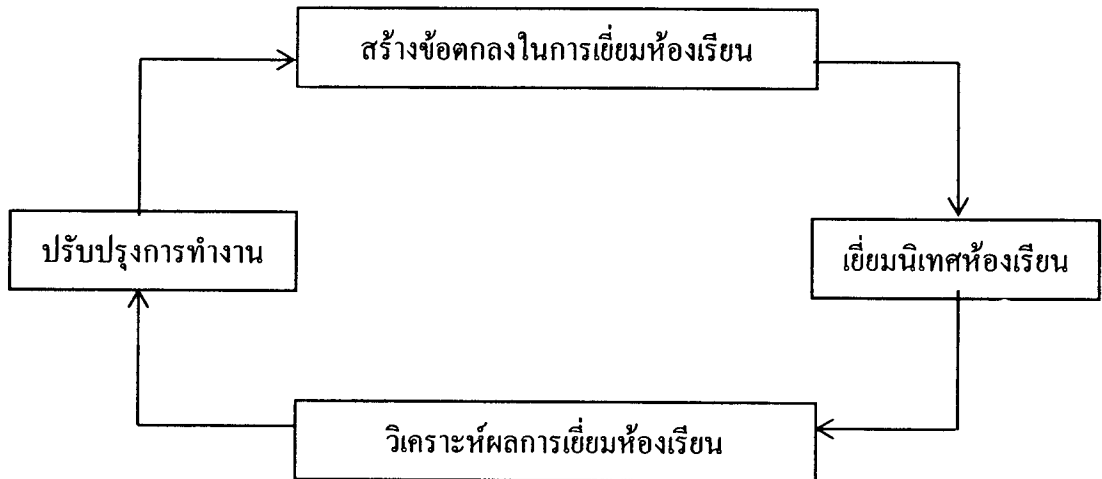
ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ผลการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน ดังนี้

- ก. วิเคราะห์ผลการเยี่ยมห้องเรียนร่วมกับครู
- ข. สรุปผลการเยี่ยมห้องเรียน
- ค. ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครู

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงการทำงาน

ครูนำขั้นตอนการเยี่ยมชั้นเรียน สามารถจัดทำเป็นแผนภูมิได้

ดังรายละเอียดในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ขั้นตอนการเชื่อมห้องเรียน

ที่มา : เอกสารหน่วยนิเทศก์ ที่ 56/2534 สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ *คู่มือผู้บริหารโรงเรียน : การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2534

จากภาพที่ 2.3 การเชื่อมห้องเรียน มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 1) สร้างข้อตกลงในการเชื่อมห้องเรียน เป็นการสร้างข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
- 2) เชื่อมนิเทศห้องเรียน เป็นการตรวจดูว่าผู้นิเทศได้ปฏิบัติตามที่ได้ตกลงร่วมกันไว้มากน้อยเพียงใด
- 3) วิเคราะห์ผลการเชื่อมห้องเรียน เป็นการนำผลการเชื่อมชั้นเรียนมาวิเคราะห์ถึงผลการปฏิบัติที่จะต้องปรับปรุงและส่งเสริมให้เกิดผลเป็นรูปธรรม
- 4) ปรับปรุงการทำงาน เป็นการติดตามดูแลช่วยเหลือกำกับสนับสนุนให้สามารถทำงานได้จนบรรลุผลสำเร็จ

2) การสังเกตการสอน

การสังเกตการสอน หมายถึง การจัดให้บุคคลหนึ่งที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนการสอนมาสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในขณะที่ทำการสอน

วัตถุประสงค์ของการสังเกตการสอน เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศ

ขั้นตอนการสังเกตการสอน มี 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับครู ดังนี้

- ก. ปฏิบัติตนให้เป็นเพื่อร่วมวิชาชีพกับครู
- ข. เป็นเพื่อร่วมงานกับครู
- ค. ให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ครู
- ง. แก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ ของครู
- จ. รับฟังข้อแนะนำต่าง ๆ ของครู
- ฉ. ให้ความสนใจการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของครู
- ช. ให้ความจริงใจต่อครูทั้งต่อหน้าและลับหลัง
- ซ. ให้เกียรติและยกย่องครูด้วยความจริงใจ
- ฅ. หาทางสร้างความก้าวหน้าให้แก่ครูอยู่เสมอ
- ญ. ให้ความรู้และสนับสนุนการทำงาน of ครู

ขั้นที่ 2 ปรีกษาหารือและเตรียมแผนการสอน

- ก. ปรีกษาหารือกับครูในเรื่องการสอน
- ข. วางแผนการสังเกตการสอนร่วมกัน
- ค. สร้างข้อตกลงในการสังเกตการสอนร่วมกัน
- ง. พิจารณาแผนการสอนร่วมกัน (บันทึกการสอน)

ขั้นที่ 3 สังเกตการสอน

- ก. ผู้นิเทศเข้าไปนั่งสังเกตการสอน โดยนั่งเงียบ ๆ รวมกับนักเรียน
- ข. ขณะสังเกตการสอน ผู้นิเทศต้องบันทึกพฤติกรรมการเรียนการสอนรวมทั้งบรรยากาศในห้องเรียนอย่างละเอียด
- ค. บันทึกพฤติกรรมการสอนของครู (อาจใช้เทปบันทึกเสียงช่วยด้วย)
- ง. ต้องสังเกตการสอนจนจบการสอนแต่ละครั้ง

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนร่วมกัน

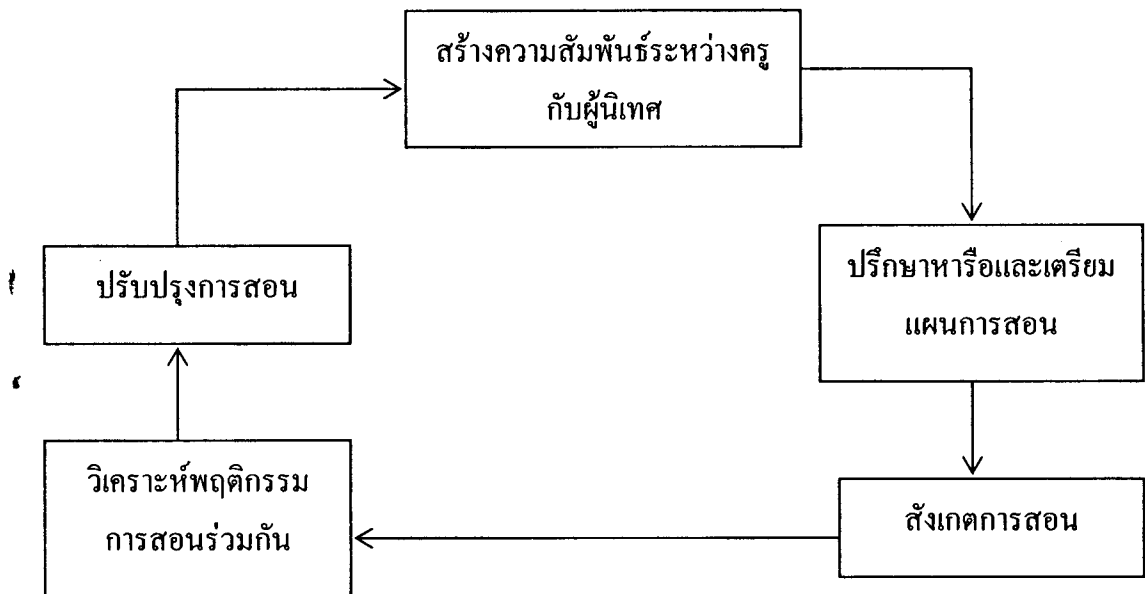
- ก. ครูกับผู้นิเทศร่วมกันวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอน
- ข. นำข้อมูลจากการบันทึกพฤติกรรมการสอนมาพิจารณาร่วมกัน
- ค. พิจารณาพฤติกรรมการสอนใดเด่นหรือค้อยอย่างไร และพฤติกรรมใดควรแก้ไข
- ง. ครูกับผู้นิเทศร่วมกันหาทางปรับปรุงหรือพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงการสอน

- ก. ครูจะต้องยอมรับพฤติกรรมการสอนของตน
- ข. นำเอาผลการวิเคราะห์พฤติกรรมทั้งในด้านดีและควรแก้ไขมาเป็นข้อมูลประกอบการเตรียมแผนการสอน
- ค. ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

สำหรับขั้นตอนการสังเกตการสอน สามารถจัดทำเป็นแผนภูมิได้ดังรายละเอียดในภาพที่

2.4

ภาพที่ 2.4 ขั้นตอนการสังเกตการสอน

ที่มา : เอกสารหน่วยศึกษานิเทศก์ ที่ 56 / 2534 สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ

คู่มือผู้บริหารโรงเรียน : การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2534

จากภาพที่ 2. การสังเกตการสอน มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 1) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้นิเทศ เป็นการส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน หลักสูตรการสอนและเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครู
- 2) ปรึกษาหารือและเตรียมแผนการสอน เป็นการกระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัวทางวิชาการ ศึกษาแนวทางในการดำเนินการสอน ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ที่หลากหลาย เช่น การกำหนดกิจกรรม สื่ออุปกรณ์ และการวัดผลประเมินผล
- 3) สังเกตการสอน เป็นการสังเกตการสอนตามขั้นตอนที่ได้ตกลงร่วมกันอันเป็นทิศทางในการปฏิบัติงาน
- 4) วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนร่วมกัน เป็นการนำผลจากการสังเกตการสอนมาหาข้อสรุปที่จะปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมให้เกิดผลดีต่อการจัดการเรียนการสอน
- 5) ปรับปรุงการสอน เป็นการหาแนวทางที่จะให้ผู้รับการนิเทศเปลี่ยนแปลงการสอน โดยที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) การให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษา หมายถึง เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้สอนได้สอบถามความวิตกกังวล และปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไขเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่แท้จริงนอกเหนือไปจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แต่ผลที่ได้เกิดเป็นแรงใจ ที่มีทัศนคติที่ดีต่องานและการนิเทศภายใน

วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา

- (1) เพื่อให้ครูได้ทราบแนวทางโดยให้คำปรึกษานำประโยชน์จากการไปปรับปรุงการเรียนการสอน และพัฒนาตนเอง

(2) เพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับครูผู้เกิดพลังในการสร้างงาน ถ้าหากครูขาดแรงเสริมและทิศทางการปฏิบัติงานย่อมจะเกิดผลเสีย

ขั้นตอนการให้คำปรึกษา มีดังนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมการให้คำปรึกษา

- ก. ศึกษาปัญหา สำรวจความต้องการ เพื่อให้คำปรึกษาในเรื่องที่
ต้องการตรงกัน
- ข. แจงและให้คำปรึกษามีวัตถุประสงค์ร่วมกันว่าเป็นการให้
คำปรึกษากลุ่มประสบการณ์ใด เรื่องใด ชั้นใด ที่ไหน เวลาใด
 ฯลฯ ประสานงานเตรียมการให้พร้อม
- ค. ผู้ให้คำปรึกษา เตรียมบันทึกผลการให้คำปรึกษารูปแบบที่
กำหนดให้

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการให้คำปรึกษา

ผู้ให้คำปรึกษา สังเกตและจดบันทึกกระบวนการขั้นตอนเทคนิค

วิธีการให้คำปรึกษารูปแบบต่าง ๆ

ขั้นที่ 3 ประชุมและดำเนินการ

ผู้ให้คำปรึกษา นำกระบวนการ เทคนิควิธีการสอนที่ได้จาก

ทฤษฎีมาสนทนาอภิปราย สรุป และประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

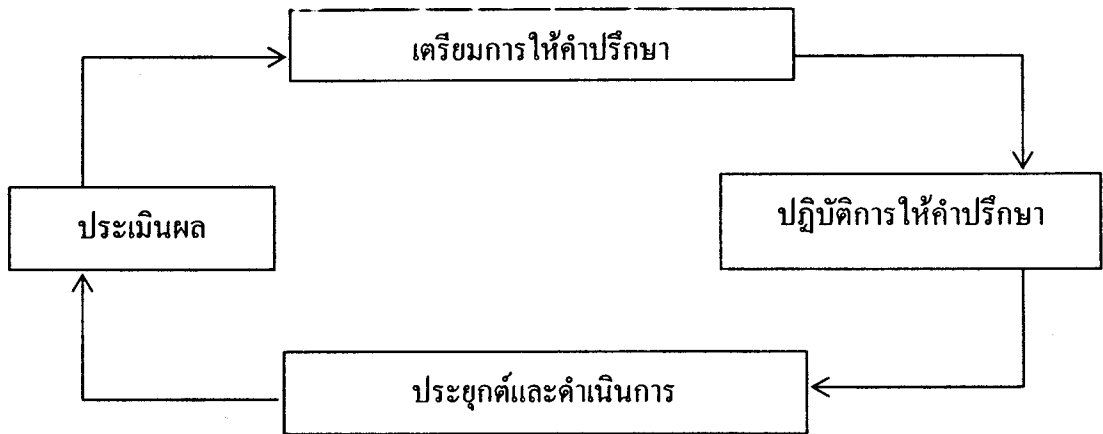
ขั้นที่ 4 ประเมินผล

ก. ติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศจากการให้คำปรึกษาว่า
มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนหรือไม่ อย่างไร

ข. สรุปผลรายงานผล แจงให้ผู้รับคำปรึกษา เพื่อนำผลไปปรับปรุง
แก้ไข และพัฒนาตนเองต่อไป

สำหรับขั้นตอนการให้คำปรึกษา สามารถจัดทำเป็นแผนภูมิได้ดังรายละเอียด

ในภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

ที่มา : เอกสารหน่วยศึกษานิเทศก์ ที่ 56 / 2534 สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ
 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน : การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2534

จากภาพที่ 2.5 การให้คำปรึกษา มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 1) เตรียมการให้คำปรึกษา เป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา ศึกษาข้อมูลตามตัวบ่งชี้ด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา
- 2) ปฏิบัติการให้คำปรึกษา เป็นการนำข้อมูลตัวบ่งชี้คุณภาพด้านต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่อกำหนดเป็นทางเลือก การแก้ปัญหาและดำเนินการตามความต้องการ
- 3) ประยুক্তและดำเนินการ เป็นการนำข้อมูลของผู้รับการนิเทศและข้อมูลตัวบ่งชี้ของสถานศึกษานำมาบูรณาการเป็นทางเลือกที่จะดำเนินการได้เป็นรูปธรรมและผู้รับการนิเทศมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
- 4) ประเมินผล เป็นการนำผลการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์ถึงผลการปฏิบัติงานที่บ่งบอกถึงความสำเร็จและแนวทางปรับปรุงแก้ไขที่จะส่งผลดีต่อการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่อไป

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาและการบริหารหลักสูตร

2.1 ความหมายของหลักสูตร

คำว่าหลักสูตร มาจากคำในภาษาลาตินว่า “Racecourse” เมื่อนำมาใช้ในทางการศึกษาคำว่าหลักสูตร หมายความว่า เป็นรายการกระบวนวิชา มีนักการศึกษาได้อธิบายให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

เฉลิมพงษ์ ฉนวนรัตน์ (2540: 1) อธิบายว่า หลักสูตรมีความหมาย 4 ประการ คือ

- 1) รายการที่ทางโรงเรียนกำหนดการสอน และรวมทั้งวัสดุหลักสูตรอื่น ๆ
- 2) รายวิชาที่สอนให้กับเด็ก
- 3) รายวิชาที่ทางโรงเรียนเปิดสอน
- 4) การวางแผนจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ซึ่งทางโรงเรียนจัดเสนอแนะขึ้นไว้

บุญหนัก นันทกุล (2540: 3) ให้ความหมายว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ ทุก ๆ อย่างที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน ประมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้เด็กได้เรียน เนื้อหาวิชาทัศนคติแบบพฤติกรรม กิจกรรม สิ่งแวดล้อมเมื่อประมวลกันเข้าแล้วก็จะ เป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของเด็ก

โอลิวา (Oliva, 1992 อ้างใน วิชัย วงษ์ใหญ่ 2538: 45) ได้อธิบายความหมายของ หลักสูตรไว้ดังนี้

- 1) หลักสูตร คือ สิ่งที่สอนในโรงเรียน
- 2) หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชา
- 3) หลักสูตร คือ โปรแกรมสำหรับการเรียน
- 4) หลักสูตร คือ กลุ่มของวัสดุอุปกรณ์
- 5) หลักสูตร คือ กลุ่มวิชา
- 6) หลักสูตร คือ ลำดับของรายวิชา
- 7) หลักสูตร คือ กลุ่มการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์
- 8) หลักสูตร คือ รายวิชาที่จะศึกษา
- 9) หลักสูตร คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ดำเนินภายใน โรงเรียนและกิจกรรมนอกชั้นเรียน การแนะนำรวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 10) หลักสูตร คือ สิ่งที่สอนทั้งในและนอกโรงเรียน โดยการดูแลจากโรงเรียน
- 11) หลักสูตร คือ ทุกสิ่งที่ได้วางแผนจากบุคลากรในโรงเรียน

12) หลักสูตร คือ ลำดับขั้นตอนของประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียน

13) หลักสูตร คือ ผลของประสบการณ์ที่ผู้เรียนแต่ละคนได้รับมาจากโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 1 – 34) ได้อธิบายว่า ถ้าพิจารณาหลักสูตรในแง่ของ

การนำไปปฏิบัติ หลักสูตรมี 3 ระดับด้วยกัน คือ

1) หลักสูตรระดับชาติ ซึ่งถือเป็นแม่บทใหญ่ กำหนดหลักการ หลักเกณฑ์ไว้
อย่างกว้าง ๆ ซึ่งจะเป็นส่วนรวมของคนในชาติ เรียกว่า หลักสูตรแกนกลาง

2) หลักสูตรระดับท้องถิ่นซึ่งสามารถดัดแปลงแก้ไขได้แต่ต้องให้สอดคล้องกับ
หลักสูตรแกนกลาง การดัดแปลงแก้ไขนั้นก็เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ
วัฒนธรรม ศาสนา และอื่น ๆ เป็นต้น เรียกว่า หลักสูตรท้องถิ่น

3) หลักสูตรระดับโรงเรียน เป็นหลักสูตรที่ครูนำไปปฏิบัติให้เหมาะสมและ
สามารถดัดแปลงแก้ไขได้ตามสภาพของนักเรียนและสภาพอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว เรียกว่า หลักสูตร
สถานศึกษา

แรมสมร อยู่สถาพร (อ้างอิงใน นิคม ชมภูหลวง 2545: 42) กล่าวว่า
หลักสูตร หมายถึง โครงการศึกษาที่จัดขึ้นโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ คุณธรรม และ
จริยธรรมมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคม และให้มีทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตตาม
สภาพของสังคมในขณะนั้น

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2546: 69) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรมี
ความหมายหลายนัย เช่น รายวิชาหรือเนื้อหาสาระ ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเกณฑ์ที่
คาดหวัง และยังหมายรวมถึงกระบวนการวิชาที่กำหนดไว้ในแผนการเรียน แผนการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน และมวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากโปรแกรมการศึกษาต่าง ๆ ตามช่วง
ระยะเวลาที่จัดเตรียมไว้สำหรับกิจกรรมหนึ่ง ๆ ตามที่สถานศึกษากำหนด

สรุปว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน
ซึ่งสถานศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้นคือ
การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร

มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรดังนี้

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2537: 108) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร คือ
มวลประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้กับผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาวิชา ทัศนคติแบบพฤติกรรม กิจวัตร
สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งเมื่อประมวลกันเข้าแล้วก็จะประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของ
ผู้เรียน หลักสูตร คือ สิ่งใดก็ตามที่มุ่งหวังจะให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

ชวาล แพร์ตกุล (2538: 16) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรเป็นผู้กำหนดขนาด ระดับ และทิศทางของการศึกษา ให้ครูเป็นผู้ดำเนินการตามหลักสูตร ซึ่งมีความสำคัญเหมือนคัมภีร์ของการสอน การปรับปรุงและทุกเรื่องของการศึกษา นอกจากนั้นยังเน้นที่กิจกรรมและควบคู่กับการเรียนการสอน โดยมีการวัดผลประเมินผลเป็นหลัก

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2540: 2) กล่าวว่าองค์ประกอบของหลักสูตร มี 4 ประการคือ

- 1) รายการที่โรงเรียนกำหนดสอน และรวมทั้งวัสดุหลักสูตรอื่น ๆ
- 2) รายวิชาที่สอนให้กับเด็ก
- 3) รายวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน
- 4) การวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งทางโรงเรียนจัดเสนอแนะขึ้นไว้

ไทเลอร์ (Tyler 1989: 1) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร คือ หลักการและเหตุผลในการจัดสร้างหลักสูตร มีการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรเป็นการศึกษาเพื่อคนและทำประโยชน์ให้แก่สังคมและต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของผู้เรียน อยู่บนกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ทาบา (Taba 1992: 422) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่สมบูรณ์มีองค์ประกอบ 4 ประการด้วยกัน คือ

- 1) วัตถุประสงค์ (อาจจะเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตร หรือ วัตถุประสงค์เฉพาะรายวิชา)
- 2) เนื้อหาวิชาและจำนวนคาบการเรียนการสอนของแต่ละวิชา
- 3) กระบวนการเรียนการสอนหรือกิจกรรม
- 4) การประเมินผลตามวัตถุประสงค์

สรุปว่า องค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ใช้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะ เนื้อหารายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

1.3 หลักสูตรสถานศึกษา

1.3.1 ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญญา แก้วกียูร และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2545: 26) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรสถานศึกษาว่า หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำหรือพัฒนาขึ้นโดยจัดทำองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรให้เป็นไปตามขอบข่ายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง

แล้วจัดทำสาระหรือรายละเอียดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งความถนัด ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน หลักสูตรของแต่ละโรงเรียน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 5) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษา เป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียนชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

สรุปว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เกิดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจนมีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม อย่างมีความสุข

1.3.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 5) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

1) หลักสูตรสถานศึกษา ควรพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ และทักษะกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล เป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

2) หลักสูตรสถานศึกษา ควรส่งเสริมพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม และวัฒนธรรม พัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจและศรัทธาในความเชื่อของตน และวัฒนธรรมที่แตกต่าง ให้ความอิสระแก่ผู้เรียนในการตัดสินใจ สามารถช่วยพัฒนาสังคมและยอมรับสภาพแวดล้อม ข้อตกลงต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับท้องถิ่นระดับชาติ และระดับโลก

3) หลักสูตรสถานศึกษา ควร เกิดจากการวิเคราะห์ปัญหา จุดเด่น เอกลักษณ์ของชุมชน นำมากำหนดเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน สังคม และประเทศชาติ มากำหนดเป็นสาระและกระบวนการเรียนรู้ บนพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรเพิ่มเติม ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน โดยความร่วมมือของทุกคนในโรงเรียนและการมีส่วนร่วมของชุมชน ออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

4) หลักสูตรสถานศึกษา ควรพัฒนามาจากข้อมูลสารสนเทศ ให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการระดมทรัพยากรของสถานศึกษาและชุมชนมาใช้อย่างคุ้มค่าเต็มตามศักยภาพ

1.3.3 องค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ทิศทางและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา
- 3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
- 4) โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
- 5) มาตรฐานการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้
- 6) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- 8) ปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้อื่น

1.4 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

1.4.1 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย/จุดหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1) *วิสัยทัศน์* หมายถึง เจตนารมณ์ อุดมการณ์ หลักการ ความเชื่อ ภาพอนาคตของสถานศึกษาที่พึงประสงค์ ที่จะสามารถสร้างศรัทธาแก่ชุมชน ผู้ปกครองและบุคลากรความคิรร่วมกันในการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา

การสร้างวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาจะต้องทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลให้พร้อมทั้งด้านสังคม วัฒนธรรมของท้องถิ่นและชุมชน แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบ ๆ ตัวผู้เรียนและสถานศึกษา ฯลฯ แล้วกำหนดปรัชญาแนวคิดเพื่อเป็นวิสัยทัศน์ที่บุคลากรในโรงเรียน ชุมชน ได้มีส่วนร่วมกันสร้างขึ้น ซึ่งจะช่วยกำหนดทิศทางการปรับตัวและการปรับหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย

2) *ภารกิจ* หมายถึง การแสดงวิธีดำเนินการที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำให้สอดคล้องกับหลักการ จุดหมายของหลักสูตร และเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา โดยนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติด้วยความมุ่งมั่นต่อไป

3) *เป้าหมาย/จุดหมาย* หมายถึง เป็นข้อความที่แสดงให้เห็นว่า เมื่อดำเนินการบริหารจัดการไปตามจุดหมายของหลักสูตรแล้ว ผู้เรียนจะเกิดผลสัมฤทธิ์ด้านใดบ้าง และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นำไปสู่เป้าหมายหลักสูตรมากน้อยเพียงใด

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตามระดับช่วงชั้นของแต่ละกลุ่มวิชาไว้ให้ เพื่อเป็นมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ผู้เรียนทุกคนควรมีคุณลักษณะและคุณภาพดังกล่าว แต่สถานศึกษาอาจกำหนดเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษาหรือเขตพื้นที่

1.4.2 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้ทุกคนได้ร่วมกิจกรรมตามวุฒิภาวะ วัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เช่น กิจกรรมวิชาการที่เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มสาระต่าง ๆ กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ กิจกรรมเสริมสร้างบุคลิกภาพ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การบริการชุมชนสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและส่วนรวม และต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ โดยถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียนหรือจบหลักสูตรของผู้เรียนทุกคน

1.5 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

1.5.1 ความหมายของการบริหารหลักสูตร

สันต์ ธรรมบำรุง (2527: 157) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการบริหารงานด้านวิชาการ และนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งเปรียบเสมือนการบริหารกิจการทุกชนิดในโรงเรียนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด

กรมสามัญศึกษา (2527: 137) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร คือ การที่ผู้บริหารโรงเรียนทำความเข้าใจโดยละเอียดในหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และเกณฑ์การจบหลักสูตรพร้อมทั้งหาช่องทางที่จะระดมทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามจุดหมายที่กำหนดไว้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 60) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึงกระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตร 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการหลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร

ธำรง ชูทัพ และ บัญชา อึ้งสกุล (อ้างอิงใน กรมวิชาการ 2539: 9) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรเป็นกระบวนการเริ่มตั้งแต่ผู้บริหารศึกษาเพื่อทำความเข้าใจหลักสูตร และส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจตรงกัน กระตุ้นให้ครู ทำแผนการสอน คู่มือครู สนับสนุนให้มีการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน เน้นกระบวนการยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นคุณภาพความรู้ความสามารถที่มีต่อเด็กเป็นเป้าหมาย มีระบบติดตามผลการปฏิบัติ ตรวจสอบ และนำแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค และมีการนิเทศภายในเพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

สรุปว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารงานด้านวิชาการและการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการเตรียมการหลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.5.2 ขั้นตอนการบริหารหลักสูตร

ในการบริหารหลักสูตรให้ได้ผลดีบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องมีขั้นตอนการบริหารหลักสูตรที่ชัดเจน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 156) กล่าวว่า กิจกรรมการบริหารหลักสูตรประกอบด้วย

1) การศึกษาวิเคราะห์ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ

2) การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน

3) การจัดครูเข้าสอน

4) การจัดตารางสอน

5) การจัดแผนการเรียน

6) การจัดบริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

7) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น อาคารสถานที่ งบประมาณ การบริการห้องสมุด เป็นต้น

8) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตร

9) การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแก่ผู้ปกครองและชุมชน

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545: 321, 323) กล่าวว่า สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการวางแผนกำหนดกิจกรรม การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และมีการตรวจสอบความเหมาะสมของการจัดการในเรื่องต่อไปนี้

1) การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจที่สำคัญหนึ่งของสถานศึกษา ที่จะช่วยให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนด สถานศึกษาจึงควรได้กำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ ที่จะเกื้อหนุน สนับสนุน ส่งเสริมให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การบริหารทั่วไป เป็นงานที่มีความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากจะเป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ทางอ้อม แต่ส่งผลอย่างลึกซึ้งต่อการหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญของผู้เรียน เช่น การจัดหาแหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาคลังและสื่ออุปกรณ์ โครงการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เมื่อสถานศึกษาได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดระบบหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบ ทั้งนี้ควรกำหนดให้ครูทุกคนได้ตรวจสอบหรือประเมินตนเองเป็นระยะ ๆ ตามแผนปฏิบัติงานของแต่ละคนมีการบันทึก

ผลการประเมินตนเองไว้ และนำผลการประเมินตนเองร่วมกับประเมินการปฏิบัติงานตามแผนของระดับชั้นปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ และภาพรวมของสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำผลการประเมินดังกล่าวนี้ ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างสม่ำเสมอ นำไปสู่การรายงานประจำปีของ สถานศึกษาได้ตามสภาพจริง

สรุปว่า ขั้นตอนบริหารหลักสูตรประกอบด้วย 1) การจัดชั้นเรียนหรือการจัดกลุ่มผู้เรียน 2) การจัดครูเข้าสอน 3) การจัดทำแผนการเรียนรู้ 4) การจัดตารางสอนหรือตารางเรียน 5) การนิเทศติดตามผลและการส่งเสริมการใช้หลักสูตร 6) การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมงานวิชาการ 7) การจัดสื่ออุปกรณ์การสอนและแหล่งการเรียนรู้

3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของหลักสูตร

3.1 ความหมายของประสิทธิผลของหลักสูตร

กู๊ด (Good,1993: 7) อธิบายว่า ประสิทธิผล หมายถึง การทำให้สำเร็จ หรือประสิทธิภาพทางการกระทำต่อชิ้นงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

สุนันท์ ศลโกสม (2538: 129) กล่าวว่า ประสิทธิผลของหลักสูตร หมายถึง คุณลักษณะของหลักสูตรที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ เกิดทักษะ

กระบวนการพัฒนา

เสนีย์ พัทธ์อักษรณพ (2540: 42) อธิบายว่า ประสิทธิผลของหลักสูตร หมายถึง

การวางแผนการตัดสินใจ การพัฒนาและความเหมาะสมของโครงการ

ทิสนา แจมมณี (2540: 278) ได้ให้ความหมายประสิทธิผลของหลักสูตรว่า หมายถึง การนำข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ในเรื่องของโปรแกรมหลักสูตรการศึกษา

สรุปว่า ประสิทธิผลของหลักสูตรเป็นการพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลเป็นกระบวนการในการศึกษา เพื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน ว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นมีคุณค่าอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่ ได้รับผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ หรือมีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

3.2 หลักการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร

เซลเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974: 44 – 45) กล่าวว่า การประเมินของหลักสูตรมีองค์ประกอบของหลักสูตรดังต่อไปนี้

1) เนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตรครอบคลุมข้อมูลที่ได้อ่านจากนักเรียน สังคม กระบวนการเรียน และความรู้ที่ควรจะได้รับในระหว่างการศึกษาหรือไม่อย่างไร

2) จุดมุ่งหมายของโรงเรียนวางไว้อย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องหรือไม่ จุดมุ่งหมายมีความกว้างขวางมีความสมดุล และจะเป็นจริงได้หรือไม่ มีช่องว่างพอที่จะขยาย ตัดต่อ เพิ่มเติม จุดมุ่งหมายตามที่ต้องการหรือไม่

3) กระบวนการเรียน ผู้เรียนมีโอกาสก้าวหน้าและมีอิสระที่จะพัฒนาตามความสามารถ ความสนใจ ตามแนวทางของตนเองได้หรือไม่

4) นักเรียน และครูมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแผนการเรียนต่าง ๆ ในหลักสูตรหรือไม่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการเรียนนั้น ๆ ตามวุฒิภาวะของเขาหรือไม่ ผู้เรียนมีความเข้าใจในเหตุผล และยอมรับสิ่งที่โรงเรียนคาดหวังจากเขาหรือไม่

5) กลุ่มจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ๆ มีความสอดคล้องกับ โอกาสที่จะเรียนในแต่ละกลุ่ม เพื่อบรรลุถึงจุดมุ่งหมายนั้น ๆ หรือไม่มีการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายกับ โอกาสที่จะเรียนว่ามีช่องว่างหรือมีการเหลื่อมล้ำกันหรือไม่ โอกาสในการเลือกทางเรียนเป็นแนวทางที่ดีที่สุดที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่อย่างไร

6) ในแต่ละขอบเขตหรือแต่ละกลุ่มของจุดมุ่งหมาย โอกาสในการเลือกทางเรียนที่เกี่ยวข้องมีรูปแบบหรือกระแสนที่แสดงให้เห็นความตั้งใจที่จะให้เกิดขึ้นมากหรือน้อยอย่างไร กระแสนหรือรูปแบบนั้น ๆ มีความเหมาะสม และคล่องตัวที่จะนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ อย่างไร

7) แผนงานเหมาะสมกับศูนย์กลางการศึกษาในโรงเรียนหรือไม่ มีแผนการที่สร้างขึ้นจากภายนอกโรงเรียนและได้รับการปรับปรุงหรือนำไปใช้ในโรงเรียนหรือไม่ โอกาสทางการเรียนต่าง ๆ ได้รับการวางแผนให้คุณค่าต่อผู้เรียนและชุมชนหรือไม่อย่างไร

8) ความต้องการที่เป็นแรงผลักดันจากภายนอกได้รับการพิจารณาผ่านกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างสมดุลหรือไม่

9) แผนงานของหลักสูตร โดยส่วนรวมมีความกว้างขวางหรือไม่ และแผนนั้น สอดคล้องสัมพันธ์กับการเรียนการสอนการวัดผล ตลอดทั้งจุดมุ่งหมายและโอกาสทางการเรียนที่กำหนดไว้หรือไม่

10) กลุ่มที่รับผิดชอบในการวางแผนการนั้นเป็นตัวแทนของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน โดยส่วนรวมและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ หรือไม่

11) แผนการต่าง ๆ เปิดโอกาสให้มีการแสดงปฏิกิริยาย้อนกลับจากนักเรียนหรือกลุ่มชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแผนนั้น ๆ หรือไม่อย่างไร

12) แผนการและส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรมีโอกาสอธิบายและชี้แจงจนเป็นที่เข้าใจของนักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องได้หรือไม่

13) มีคณะกรรมการหรือหน่วยวัดและประเมินผลหรือกลุ่มคนหรือรายบุคคลที่จะรับผิดชอบในการพิจารณาปัญหาหรือรวบรวมปัญหาจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือไม่ มีขอบข่ายหรือสายงานทำหน้าที่ติดต่อกับประสานงานกับกลุ่มบุคคลที่จะแก้ปัญหานั้น ๆ ได้อย่างจริงจังหรือไม่ การพิจารณา รวบรวม รายงาน เพื่อแก้ปัญหานั้นเป็นอย่างไรมีระบบหรือไม่

14) แผนงานนั้น ๆ มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ในศูนย์กลางการศึกษาของโรงเรียน ชุมชนอย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นประโยชน์

15) แผนงานของหลักสูตรมีช่องว่างสำหรับการยืดหยุ่นเพื่อให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามโอกาสของการเรียนวิธีการเรียนการสอน ตลอดทั้งการรับฟังความคิดเห็นของครู และนักเรียนเพื่อการพัฒนาให้ดีที่สุดหรือไม่

การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร เป็นการพิจารณาตัดสินการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนและนำมาเป็นข้อมูลในการเปลี่ยนแปลงการสอน และหลักสูตรเป็นแนวทางใหม่ที่ครูจำเป็นต้องรู้ในการประเมินหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรของ Phi Delta Kappa National Study Committee on Evaluation (1971: 27 – 30) เกณฑ์นี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ เกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ เกณฑ์ทางปฏิบัติ และเกณฑ์ของความคุ้มค่า

1) เกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์ มีดังนี้

(1) ความเที่ยงตรงภายใน เป็นความสอดคล้องระหว่างข้อมูลและการอธิบาย

ปรากฏการณ์

(2) ความเที่ยงตรงภายนอก เป็นความสามารถที่จะเชื่อมโยงจากกลุ่มหนึ่งไปยังกลุ่มอื่น ๆ ที่มีสถานภาพใกล้เคียงกัน

(3) ความเชื่อมั่น เป็นความคงที่ระหว่างการวัดตัวแปรต่าง ๆ หมายถึงข้อมูลใหม่ที่ได้รับจะต้องไม่แตกต่างไปจากข้อมูลที่มีอยู่เดิม

(4) ความเป็นปรนัย ผู้ที่ประเมินจะต้องมีข้อตกลงร่วมกันในการประเมินหลักสูตร เทคนิควิธีควรจะทำให้การตีความออกมาได้คล้ายคลึงกัน

2) เกณฑ์ทางปฏิบัติ

(1) ตรงตามจุดประสงค์ การประเมินผลควรจะต้องตรงตามรายละเอียดของวัตถุประสงค์ในการประเมิน มิฉะนั้นข้อมูลที่ได้จะไม่มีความหมาย

(2) ความสำคัญ การประเมินผลควรเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เห็นว่ามี ความสำคัญที่สุด และได้ต้องสนใจข้อมูลที่มีความสำคัญน้อย

(3) ขอบเขต การกำหนดขอบเขตของการประเมินผลเป็นสิ่งที่มิได้มีประโยชน์ได้ ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์และมีความสำคัญ แต่ถ้าไม่มีขอบเขตจะทำให้ได้ความจริงแต่ไม่ใช่ ความจริงทั้งหมด การหาข้อมูลจึงต้องครบเกณฑ์ คือ ตรงตามจุดประสงค์ เป็นข้อมูลที่สำคัญ และไม่แคบเกินไป

(4) เชื่อถือได้ ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการประเมินผล จะต้องเชื่อถือ ได้ มิฉะนั้นการประเมินผลจะล้มเหลว รายงานผลการประเมินจะนำมาใช้ประโยชน์ไม่ได้

(5) กำหนดเวลาเหมาะสม การประเมินผลควรมีการกำหนดเวลาที่เหมาะสม คือ ไม่เร็วเกินไปหรือช้าเกินไป การจัดสรรข้อมูลที่จำกัดในช่วงเวลาที่ถูกต้อง จะดีกว่าได้ข้อมูลที่ สมบูรณ์ในช่วงเวลาที่ไม่ถูกต้อง

(6) ใช้ได้แพร่หลาย ผู้ประเมินควรแน่ใจว่าผลการประเมินควรเผยแพร่ให้ ผู้เกี่ยวข้องรับทราบและนำไปใช้ได้

3) เกณฑ์ของความคุ้มค่า

ประสิทธิผล การประเมินอาจจะเป็นไปตามเกณฑ์ที่กล่าวข้างต้นครบถ้วน แต่อาจจะยังไม่มีประสิทธิผลพอเพียง หลังจากการประเมินผลเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องมีการนำไป ปฏิบัติอีกหมายอย่างที่เกี่ยวข้องกับคณะบุคคลในโรงเรียน เงิน และการจัดการในโรงเรียน เกณฑ์ ในด้านประสิทธิผลควรจะนำมาใช้ในการปรับให้มีการปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

สเทนเฮ้า (Stenhouse, 1975: 18) ได้เสนอเกณฑ์ 5 ประการ ที่นำมาใช้ในการ ประเมินหลักสูตร ได้แก่

1) ความหมาย ผู้ประเมินควรให้ความสนใจกับความหมายของหลักสูตร มากกว่าการพิจารณาเพียงว่าการตัดสินใจมีคุณค่าเพียงใด เพราะหลักสูตรเป็นงานที่ละเอียด ก่อนข้างจะเป็นศิลปะมีเอกลักษณ์ของตนเอง

2) ศักยภาพ งานของผู้ประเมินส่วนหนึ่งเป็นการตอบคำถามที่เกิดจากการ ประเมินผลว่าผู้เรียนจบหลักสูตรได้อะไรบ้าง

3) ความสนใจในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติแล้วนำผลมาขยายนั้น ความสนใจจะเกิดขึ้นตรงที่หลักสูตรมีคุณภาพและมีความสำคัญเพียงใด

4) เงื่อนไข การนำหลักสูตรมาใช้ต้องขึ้นอยู่กับสภาพความเหมาะสมที่ครู ต้องวางเงื่อนไขในโรงเรียนของตน

5) ความชัดเจน เกณฑ์นี้เกิดจาก ความเข้าใจในทฤษฎีทางการศึกษาและ นวัตกรรมทางการศึกษา

ประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษาจะบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 1-50) โดยนำมาปรับใช้กับหลักสูตรสถานศึกษาใน โรงเรียนเครือข่ายจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1) ประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียนซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรู้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการทำงานที่เป็นกระบวนการ สามารถพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ การจัดการศึกษาที่ยึดหลักผู้เรียนมี ความสำคัญที่สุด เพราะผู้เรียนเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา เป็นเป้าหมายการจัดการศึกษาของ รัฐที่มุ่งหวังพัฒนาให้คนไทยมีความสมบูรณ์และสมดุลทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ คุณธรรมจริยธรรม การจะให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์คือ เป็นคนดีมี ปัญญา และมีความสุขนั้นตัวผู้เรียนเอง ก็ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้จากการเป็นผู้รับ ความรู้มาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของ ตนเอง บทบาท / หน้าที่ของผู้เรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

(1) มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครอง และ ครู วางแผนการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของ ตนเอง

(2) มีความรับผิดชอบใช้เวลาให้เป็นประโยชน์บริหารจัดการการเรียนรู้ของ ตนเองให้มีคุณภาพ

(3) ปฏิบัติตนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ความสามารถ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

(4) มีการประเมินและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

(5) รักษาสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

(6) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อน ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

2) ประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษาด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็น การกำหนดการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ สถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างค่านิยมอันดีให้แก่ผู้เรียนตามจุดเน้นของหลักสูตร การกิจที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ มีสุนนิสัย

มีสุขภาพกาย มีสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพ ทางด้านศิลปะและดนตรี มีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน อนุรักษ์และเห็นคุณค่าของศิลปะ ตลอดจนรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น
จึงวางแนวไว้ดังนี้

(1) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และ
ค่านิยมของสถานศึกษา

(2) กำหนดเกณฑ์สำหรับตัดสินการผ่านคุณลักษณะอันพึงประสงค์แต่ละ
ประการ

(3) กำหนดแนวทางและวิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
สถานศึกษา

(4) ดำเนินการประเมินการแสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
ตามแนวทางและวิธีการที่สถานศึกษากำหนด

(5) ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายปีหรือรายภาค

(6) ประเมินตัดสินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านช่วงชั้น

3) ประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษาด้านความรู้ความสามารถของ
ครูผู้สอน ซึ่ง ครูผู้สอน จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่สอน
มีการวางแผนและเตรียมการสอน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
ใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย ครูเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้
ประสบความสำเร็จด้วยดี เพราะการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน
สามารถพัฒนาคนเต็มศักยภาพ ดังนั้น บทบาท / หน้าที่ของครูผู้สอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐานมีดังนี้

(1) วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้

(2) จัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียน
ปฏิบัติจริง แสดงออกอย่างอิสระ และมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม

(3) จัดทำแผนพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งภายใน และ
ภายนอกสถานศึกษา จัดหาแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ในชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์
สวนสาธารณะ แหล่งผลิต ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ฯลฯ

(4) พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ทันต่อเหตุการณ์

(5) เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม ปฏิบัติต่อเพื่อครูและนักเรียน

(6) จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศดึงดูดความสนใจ ทำทาบให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วม

(7) จัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดยประเมินจากการปฏิบัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ จากเพิ่มสะสมงาน ฯลฯ

(8) จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

(9) จัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยให้มีการประสานกัน ระหว่างสถานศึกษาบ้าน และชุมชน เพื่อการพัฒนาให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4) ประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษาด้านกิจกรรมการเรียนการสอน สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดการจัดการเรียนการสอน โดยให้ครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน คำนึงถึงวุฒิภาวะ และการรับรู้ของผู้เรียนมีการจัดลำดับขั้นตอนการสอน มีการตรวจผลงาน แก้ไขข้อบกพร่องเป็นรายบุคคล มีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้น ความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีการใช้เทคนิคการสอนได้อย่างเหมาะสมการเรียนรู้ในสาระการเรียนต่าง ๆ กระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบ / วิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกันการเรียนรู้จากสภาพธรรมชาติ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียน การเรียนรู้ คู่คุณธรรม ทั้งนี้ ต้องพยายามนำกระบวนการจัดการกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนา

สิ่งแวดล้อม กระบวนการคิดและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปสอดแทรกในการเรียนการสอน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เนื้อหาและกระบวนการต่าง ๆ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การบูรณาการ เป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน

5) ประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษาด้านสื่ออุปกรณ์ทางการเรียนรู้ สถานศึกษาจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนงบประมาณ ติดตามให้ครูมีการผลิตและพัฒนาสื่อเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ และใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ มีการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับบทเรียน มีการเก็บรักษาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีการประเมินผลการใช้สื่อ และนำไปปรับปรุงพัฒนาสื่อให้ทันสมัย การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน

เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความยืดหยุ่น สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชนสังคมและประเทศชาติผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้ง จากเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ชุมชน และแหล่งอื่น ๆ เน้นสื่อที่ผู้เรียน และผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง หรือนำสื่อต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้

6) ประสิทธิภาพของหลักสูตรสถานศึกษาด้านการวัดผลและประเมินผล สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดระเบียบและวิธีการวัดผลประเมินผล โดยให้ครูผู้สอนมีการวัดผลตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน โดยใช้เครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ทำการวัดผลและประเมินผลจากสภาพจริง มีการวัดโดยการใช้แฟ้มสะสมงาน มีการนำผลการวัดและประเมินผล ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนตามเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนดไว้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

4. การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

4.1 แนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2541: 1) ได้อธิบายว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การทำให้การศึกษากลับเข้าสู่เดิมเพราะ “ปฏิ” คือ กลับไปเป็นอย่างเก่า กลับเข้าที่ ส่วน “รูป” คือ รูปแบบ เมื่อรวมเป็น “ปฏิรูป” จึงหมายถึง ปรับรูป หรือปรับให้กลับเข้าที่ และอีกความหมายหนึ่ง คือ ทำให้เหมาะสม หมายความว่า เหมาะสมกับสถานที่เป็นอยู่ เพื่อที่จะให้ได้ผลดีตามวัตถุประสงค์

ประเวศ วะสี (2539: 1) ได้อธิบายว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การยกเครื่องทางปัญญา เพื่อให้เกิดการอภิวัฒน์การพัฒนาคนเป็นยุทธศาสตร์หลักที่จะนำสังคมไทยออกจากวิกฤตการณ์ไปสู่ความเจริญอย่างแท้จริง

เกษม วัฒนชัย (2543: 3) ให้ความหมายของการปฏิรูปการศึกษาไว้ว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการศึกษาอย่างทั่วถึงและถาวร

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (2543: 5) ให้ความหมายการปฏิรูปการศึกษาว่า หมายถึง การปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาให้เป็นการศึกษาที่ดี มีคุณภาพได้มาตรฐาน สามารถผลิตคนที่มีคุณภาพ และเป็นการศึกษาที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์

สรุปว่า การปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน เพื่อให้เกิดผลดีต่อประเทศโดยรวม

3.2 จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยให้ผู้ที่ผ่านการศึกษแต่ละคนมีความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ

ปราณี จำเริญ (2539: 18) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา คือ มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

- 1) เป็นผู้มีความสุขพลานามัยดี ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
- 2) เป็นผู้มีความสามารถในการคิด
- 3) เป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้
- 4) เป็นผู้ที่มีความสามารถในด้านวิชาการและวิชาชีพ
- 5) เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละและอดทน ร่วมมือ

กับผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

กมล สุคประเสริฐ. (2539: 147) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายหลักของการปฏิรูปการศึกษา คือ ให้สถานศึกษาปรับปรุงการปฏิบัติงานของนักเรียน ความพากเพียรพยายามในการปรับปรุงคุณภาพ โดยนักเรียนทุกคนสามารถเรียนได้ และสถานศึกษาทุกแห่งสามารถบริการนักเรียนให้สำเร็จตามความต้องการจำเป็นของตนได้

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2543: 8-9) กล่าวถึง เป้าหมายที่แท้จริงของการปฏิรูปการศึกษา คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

จากแนวคิดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาของนักการศึกษา ดังที่กล่าวมาเห็นได้ว่า จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา คือการพัฒนาให้นักเรียน ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4.3 แนวทางดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ 4 ด้านดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2540: 2 – 9)

1) การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ประกอบด้วย

- (1) จัดทำแผนที่ตั้งสถานศึกษา
- (2) กำหนดขนาดโรงเรียนและสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค
- (3) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาด้านการเรียน

การสอน

- (4) ให้โรงเรียนแต่ละโรงทั้งที่มีอยู่เดิมและที่จะสร้างขึ้นใหม่ มีแผนผัง

แม่บทอย่างเต็มรูปแบบ

(5) กระจายอำนาจการกำหนดนโยบาย และการบริหารโรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ให้กับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและองค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในรูปคณะกรรมการสถานศึกษา

(6) ให้มีองค์กรติดตามและประเมินผลทำหน้าที่กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

2) การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปครูและบุคลากร ไว้

ดังนี้

- (1) สร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อครู
- (2) ในการประเมินความก้าวหน้าของครูให้มุ่งเน้นการวัดประสิทธิภาพของผลการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะคุณภาพการเรียนของผู้เรียน
- (3) ให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะ
- (4) ให้ครูเลือกแผนการสอนหรือพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้เรียน
- (5) ให้ครูที่สังกัดส่วนราชการต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการสามารถทำ

การสอนในสถานศึกษาทั้งในและนอกสังกัด

(6) กำหนดคุณสมบัติและเปิดโอกาสให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชน และส่วนราชการต่าง ๆ รวมทั้งผู้เกษียณอายุราชการมาสอนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีค่าตอบแทนให้ตามความเหมาะสม

(7) แก้ปัญหาการขาดแคลนครู โดยการบรรจุแต่งตั้งครูให้ครบทุกตำแหน่งตามแผนกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีค่าตอบแทนให้ตามความเหมาะสม

- (8) ปรับปรุงระบบการกำหนดตำแหน่งครูในสถานศึกษา
- (9) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู
- (10) ปฏิรูประบบสวัสดิการ และประโยชน์เกื้อกูลของครูทุกประเภท

ทุกสังกัด

(11) พัฒนาระบบและกลไกในการเลือกสรรบุคคลเข้าเรียนในสถาบัน
ผลิตครูพร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

(12) เร่งรัดการพัฒนานักบริหารการศึกษา

(13) ให้ศึกษานิเทศก์ทุกสังกัดผนึกกำลัง ทำงานร่วมกัน โดยการนิเทศ
ติดตามงานวิชาการในสถานศึกษาทุกสังกัด

3) การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

การปฏิรูปหลักสูตรเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการของ
ผู้เรียน และชุมชน มีกระบวนการและเนื้อหาครอบคลุม เชื่อมโยง และต่อเนื่องกันทุกระดับและ
ประเภทการศึกษา ทั้งด้านความรู้ความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คุณธรรมจริยธรรม เน้น
การกระจายอำนาจให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และให้แต่ละท้องถิ่นกำหนดมาตรฐาน
การศึกษาในระดับที่เหมาะสมกับตนเองได้ สำหรับส่วนกลางจะจัดทำหลักสูตรแกนกลาง และ
มาตรฐานการศึกษาของชาติ

ส่วนการปฏิรูปการเรียนการสอน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ความสำคัญของผู้เรียนเป็นหลัก ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเต็มศักยภาพ
ประเมินผลการเรียนจากการปฏิบัติจริง ปรับบทบาทครูจากผู้ถ่ายทอดเป็นผู้ชี้แนวทางใน การเรียน
ให้ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนและการถ่ายทอดความรู้และ
ใช้สภาพชีวิตจริงของคนในชุมชนเป็นแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพื่อการเรียนการสอน

ในการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนนั้น
กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการไว้ดังนี้

- (1) จัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังให้เยาวชน มีลักษณะที่
พึงประสงค์ตามอุดมมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา
- (2) จัดประสบการณ์การเตรียมความพร้อม จัดทำหลักสูตรทุกระดับทุก
ประเภท
- (3) เร่งปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพในสถาบันการผลิตครู
- (4) จัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา โดยเน้นเป็นพิเศษในด้าน
พื้นฐานทางภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

(5) ปฏิรูปการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

(6) เร่งปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน

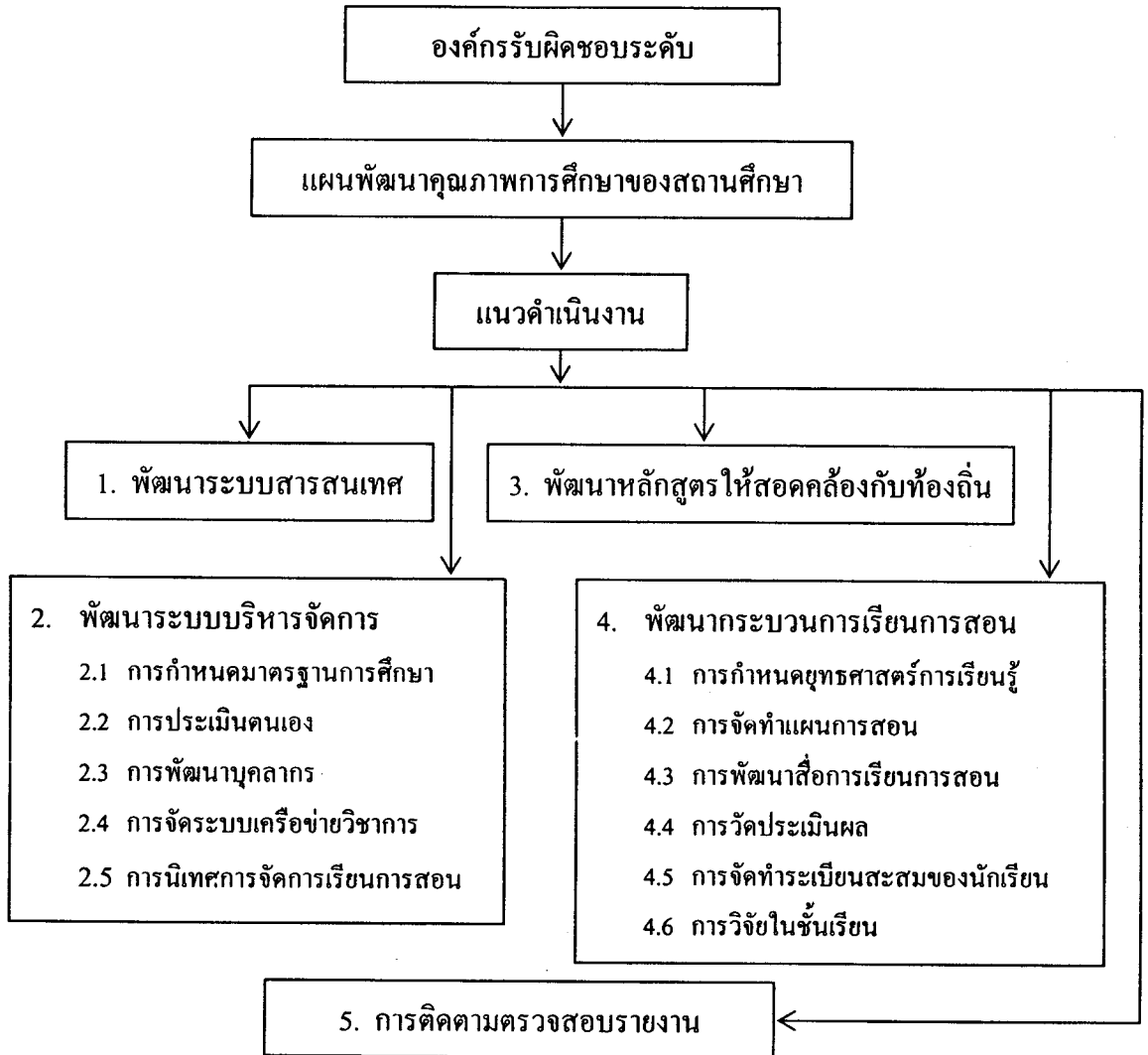
(7) ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถหารายได้ระหว่างเรียน

(8) เร่งรัดการจัดการเรียนการสอนประชาธิปไตยให้บังเกิดผล โดยพัฒนาหลักสูตรประชาธิปไตยแบบยั่งยืน

(9) ปฏิรูปกระบวนการวัดผลให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดเน้นถึงการแสดงออกจริง ของผู้เรียน สำหรับการคัดเลือกผู้เรียนทุกระดับ ทุกประเภทให้ใช้ผลการเรียน สดสมและเพิ่มโครงข่ายการคัดเลือกเข้าเรียนต่อ

(10) พัฒนาและสนับสนุนสถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้เป็นเครือข่ายรองรับการกระจายอำนาจทางวิชาการ

สำหรับแนวทางในการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนของ กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 26 – 27) ได้กำหนดแนวดำเนินงานในระดับสถานศึกษา ไว้ ดังภาพที่ 2.7

ภาพที่ 2.6 แผนภูมิแสดงการดำเนินงานการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ระดับสถานศึกษา

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ. “แนวดำเนินงานโครงการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา 2542

4) การปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา

การปฏิรูประบบการบริหาร เป็นการจักระบบบริหารและการจัดการให้มีเอกภาพและกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษาและท้องถิ่น โดยเน้นสถานศึกษาเป็นหน่วยวางแผนยุทธศาสตร์ของการจัดการศึกษาในท้องถิ่น เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรพัฒนาระบบวางแผนการระดมและจัดสรรทรัพยากร การควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผลที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอแนะแนวทางในการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา ดังนี้

(1) การกำหนดหน่วยงานหลัก ที่รับผิดชอบการจัดบริการทางการศึกษาและองค์กรประสานงานในระดับจังหวัด สำหรับบริหารการศึกษาในท้องถิ่น และในการจัดการบริการทางการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท เพื่อให้เกิดความชัดเจนในด้านภารกิจ พื้นที่บริการงบประมาณและบุคลากร

(2) การมุ่งพัฒนาองค์กรในทุกระดับ ด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร

(3) การมุ่งส่งเสริมบทบาทของครอบครัว ชุมชน และเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา

(4) การพัฒนาบริหารบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ

(5) การพัฒนาระบบการตรวจ ติดตาม และประเมินผลให้เข้มแข็งและประสานสอดคล้องกันทุกระดับ

(6) การดำเนินการช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายแก่ผู้กำลังศึกษาอยู่ในทุกระดับทุกประเภทด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

(7) การมุ่งเพิ่มค่าใช้จ่ายทางการศึกษาให้ได้ระหว่างร้อยละ 6-7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) เพื่อให้ทัดเทียมกับระดับมาตรฐานสากล

จากการศึกษาวรรณกรรมข้างต้น สรุปได้ว่า แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้ประกอบด้วย การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา

4.4 ผู้บริหารกับการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

วันทนา เมืองจันทร์ (2543: 10 – 15) กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งจำแนกตามลักษณะของการดำเนินงาน 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการดำเนินงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ มีลักษณะสำคัญดังนี้

(1) ฐานะผู้นำ ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่โดยตรงในการจัดให้สถานศึกษามีปรัชญา และมีเป้าหมายของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ / กระทรวง เพื่อเป็นการชี้แนะแนวทางการทำงานการกำหนดยุทธวิธีและวิธีการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งรับผิดชอบต่อผลทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะเกิดในตัวผู้เรียน ผู้บริหารในฐานะผู้นำต้องเป็นผู้มีอุดมการณ์ในการทำงาน รู้วิธินาเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษามาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เป็นผู้นำทางวิชาการเช่น การเขียนตำรา ทำวิจัย หรือเป็นวิทยากร เป็นต้น รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจตลอดจนจูงใจ ประสานงานให้งานมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

(2) ฐานะผู้ดำเนินงาน ผู้บริหารหน้าที่จัดให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การยึคนโยบายมาเป็นหลักในการจัดการศึกษา การกำหนดคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียนหลังสำเร็จการศึกษาคำนึงถึงหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและดำเนินการให้กรรมการศึกษา ชุมชน อาจารย์ บุคลากร ผู้ปกครอง และนักเรียนมีส่วนร่วมรับรู้ นโยบายของหน่วยเหนือ มีการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและจัดให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือมี การวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา วิธีการทำงานที่มุ่งผล ผู้บริหารควรยึดหลักการแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และประการสำคัญ คือ การใช้หลักการบริหารงานแบบประชาธิปไตยมีการกระจายงาน กระจายอำนาจ การมอบหมายงานโดยเน้นการทำงานเป็นทีม มีการตั้งเป้าหมาย เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายในการทำงาน จัดให้มีระบบสารสนเทศ เพื่อใช้ในการวางแผน การตัดสินใจการประเมินผลและการติดตามผล และควรจัดวางระบบการนิเทศภายใน ตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมช่วยในการประเมินผลงาน และผู้บริหารคอยกำกับติดตามผลการทำงานอย่างสม่ำเสมอ

(3) ฐานะผู้ปรับปรุงพัฒนางานให้ก้าวหน้า เปิดโอกาสให้อาจารย์บุคลากรได้พัฒนาความก้าวหน้าทางอาชีพ ช่วยแก้ปัญหาการทำงานทุกด้าน รวมทั้งขจัดข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคในการทำงานให้หมดไป โดยต้องเพียรพยายามปลูกฝังจิตสำนึกให้บุคลากร นักเรียน อุทิศตนให้กับการทำงาน และจัดบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและการทำงานให้มากที่สุด

2) ด้านการดำเนินงานด้านทักษะและความสามารถพิเศษ มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

(1) ในฐานะนักพูดที่มีศิลป์และนักฟังที่ดี ผู้บริหารต้องมีทักษะในการพูดเพื่อประสานงานให้ความรู้ การบรรยาย การสอน การนิเทศ การให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหา รวมทั้งมีทักษะการพูดเพื่อสร้างขวัญ และกำลังใจ และทักษะการพูดเพื่อกำกับ ติดตาม ประเมินผลการทำงาน

(2) ในฐานะผู้เข้าสังคมได้ดี ผู้บริหารเป็นเสมือนศูนย์รวมน้ำใจของบุคลากรทุกคนต้องสร้างความพึงพอใจให้กับคณะครู อาจารย์ ให้คำปรึกษา และช่วยแก้ไขปัญหาทันทีเรื่องส่วนตัว และเรื่องงาน

(3) ในฐานะผู้ให้การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงาน ผู้บริหารเป็นเสมือนศูนย์รวมน้ำใจของบุคลากรทุกคน ต้องสร้างความพึงพอใจให้กับคณะครู อาจารย์ ให้คำปรึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาทันทีเรื่องส่วนตัวและเรื่องงาน

(4) ในฐานะผู้ให้การสร้างศรัทธาค่านิยม ผู้บริหารต้องสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นความไว้วางใจโดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียน จนเป็นที่ยอมรับ

3) ด้านการดำเนินงานเชิงบูรณาการ มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

(1) การริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เช่น สนับสนุนและส่งเสริมสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นภายในสถานศึกษา จูงใจ กระตุ้นให้อาจารย์ บุคลากรเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน โดยสนับสนุนให้ จัดโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาหลักสูตร พัฒนาอาชีพอิสระ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

(2) การเป็นนักเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ผู้บริหารต้องใช้จิตวิทยาในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคลากรในสถานศึกษาไปในทางบวก รวมทั้งเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรโดยการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีให้เกิดขึ้น และเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการทำงาน รวมทั้งนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน การบริหารด้วย

(3) การกำหนดวิสัยทัศน์ ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ จะเป็นบุคลากรที่มองการณ์ไกลกล้าเสี่ยงเพื่อความเจริญและเอาชนะอุปสรรคเพื่อพัฒนาสถานศึกษา โดยอาศัยความฉับไว กระตือรือร้นที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวไกล นำหน้าอยู่เสมอ

สรุปว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมกำกับดูแลและติดตามงานปฏิรูปการศึกษาในฐานะผู้นำ ผู้ดำเนินการและผู้พัฒนาปรับปรุงเชิงบูรณาการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

เฉลิมพงษ์ ถนอมรัตน์ (2540: 105) ได้วิจัยเรื่อง การวางแผนของโรงเรียน ประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการปฏิรูปการศึกษา ปีการศึกษา 2539 เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพการวางแผนส่วนใหญ่เป็นไปตามกระบวนการวางแผน คือ ขั้นเตรียมวางแผน มีการให้ความรู้คณะครูให้เข้าใจแนวทางปฏิรูปการศึกษา มีการสำรวจความต้องการของโรงเรียน มีการจัดระบบข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนปรับปรุงโรงเรียน วางแผน มีการประชุมครู กรรมการโรงเรียนเพื่อหาแนวทางปฏิรูปการศึกษา มีการกำหนดนโยบายงานและโครงการเพื่อบรรจุในแผนปรับปรุงโรงเรียน นำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานตามแผนปรับปรุงโรงเรียน มีการดำเนินงานตามปฏิทินการติดตามควบคุมและประเมินผล กำหนดระยะเวลาประเมินผลและปรับปรุงโรงเรียน มีการนิเทศงานให้เป็นไปตามแผน การเตรียมวางแผนไม่เป็นไปตามที่กำหนด บุคลากรขาดความรู้เรื่องการวางแผน ขาดงบประมาณ โครงการไม่เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด การนิเทศติดตามผลไม่เป็นไปตามแผน การกำหนดตัวบุคคลในการประเมินผลไม่เหมาะสม

บุญหนัก นันทกุล (2540: 92) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนดำเนินการในการบริหารการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ในระดับปานกลาง ส่วนด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ดำเนินการในระดับน้อย โดยการดำเนินงานของโรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นกว่าเดิม มีปัญหาในด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ในระดับมาก ส่วนด้านบุคลากรด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ระบบปัญหามีปัญหาในระดับปานกลาง

ไมตรี อยู่ภักดี (2540: 112) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บุคลากรเห็นด้วยตามนโยบาย/แนวทางในการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาในระดับมาก และโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประสพ ขอดเมษย์ (2541: 83) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ของกระทรวงศึกษาธิการกับครูในเขตการศึกษา 9 ตามกรอบแนวคิด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านการบริหารและการจัดการด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาครู ด้านพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการประเมินคุณภาพการเรียนการสอน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า มีระดับการปฏิบัติงานในด้านนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรและด้านการพัฒนาครูมากที่สุด ส่วนรายการอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

จรรย์พร โน้ตชัยยา (2541: 87) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูหัวหน้างานที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนตามแผนทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพการบริหารโรงเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งผู้บริหารและครูหัวหน้างานส่วนใหญ่ร้อยละ 90 เห็นด้วยกับการให้มีการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการศึกษาปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ปฏิรูปด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ปฏิรูปด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และปฏิรูปด้านระบบบริหารการศึกษาและเห็นว่าควรมีการปฏิรูปอย่างต่อเนื่อง ส่วนปัญหาที่พบนั้นจะเป็นปัญหาทางด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้ ความเข้าใจในนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของโรงเรียนในภาพรวม ได้แก่ การวางแผนการเตรียมการวางแผนไม่เป็นไปตามกำหนด ปัจจัยบุคลากรที่ยังขาดความรู้เรื่องการวางแผน ปัจจัยงบประมาณ การนิเทศติดตามผลไม่เป็นไปตามแผน รวมไปถึงการกำหนดบุคลากรในการประเมินไม่เหมาะสม

ชนก แสงกล้า (2541: 132) ได้วิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 14 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2539 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปในด้านโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และด้านระบบบริหารการศึกษา ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาในการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่มีปัญหาในระดับน้อย คือ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา กับด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ประเด็นที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานของโรงเรียน คือ การจัดหาบุคลากรภายนอกมาช่วยสอน ขาดแหล่งวิทยากรและสถานที่ฝึกงานของนักเรียน ครูไม่มีความรู้ในการทำวิจัย เครื่องมือวัดผลไม่มี การวิเคราะห์

ปรับปรุงและไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ โรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ขึ้นในโรงเรียน

สมพงษ์ กล้าวิกรณ์ (2541: 105) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย โดยศึกษาบทบาทของผู้บริหาร 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน การจัดองค์กร การจัดบุคลากร การเป็นผู้นำ และการควบคุมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมเกี่ยวกับการปกครองตนเองของนักเรียน กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน กิจกรรมทำความสะอาดอาคารสถานที่ กิจกรรมกีฬาและกิจกรรมสร้างเสริมวินัยนักเรียน ผลการวิจัย

สรุปว่า ผู้บริหารมีบทบาทโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง โดยที่ผู้บริหารที่มีวุฒิ การศึกษาปริญญาตรีที่สูงกว่าปริญญาตรีมีบทบาทในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยโดยรวมและในรายกิจกรรมไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการเปรียบเทียบ ด้านประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งพบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี และสูงกว่า 10 ขึ้นไป มีบทบาทในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายกิจกรรมแตกต่างกันในด้านบทบาทการจัดกิจกรรม การทำความสะอาดอาคารสถานที่ กิจกรรมการสร้างเสริมวินัยนักเรียน และบทบาทในการจัดกิจกรรมกีฬากับกิจกรรมสหกรณ์นักเรียน

วรลักษณ์ ดวงจันทร์ (2542: 96) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาของการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาได้ดำเนินการปฏิรูป ครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านปฏิรูปหลักสูตรและ กระบวนการเรียนการสอน ด้านปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านปฏิรูประบบการบริหาร การศึกษา โดยส่วนมากปฏิบัติด้านต่าง ๆ เกินร้อยละ 50 ส่วนปัญหาในการดำเนินงานปฏิรูป การศึกษา ส่วนใหญ่มีปัญหานี้เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณในการสนับสนุนอย่างเพียงพอเกี่ยวกับ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ และสื่อต่าง ๆ ขาดครูผู้สอนที่ตรงกับรายวิชาและบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการใช้เครื่องมือที่ทันสมัย

สำเร็จ อัสวสุข (2542: 82) ได้วิจัยเรื่อง การติดตามผลการดำเนินงาน การปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและบัญญัติ 10 ประการ ตามพระศนะของผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวม มีกิจกรรมการปฏิรูปการศึกษาในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่าด้านที่มี

กิจกรรมการปฏิรูปการศึกษาในระดับมาก คือ ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านบัญญัติ 10 ประการ ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา และด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านที่มีกิจกรรมการปฏิรูปการศึกษาในระดับปานกลางคือ ด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ส่วนทรศนะของครูวิชาการโรงเรียนโดยส่วนรวมมีกิจกรรมการปฏิรูปการศึกษาในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านที่มีกิจกรรมการปฏิรูปการศึกษาในระดับมาก คือ ด้านการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านบัญญัติ 10 ประการ ด้านที่มีกิจกรรมการปฏิรูปการศึกษาในระดับปานกลางคือ ด้านการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา และด้านการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

อนุชา พรหมคา (2542: 84) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาในโครงการและนอกโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีการปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ การยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนทุกระดับชั้นและการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเน้นมุ่งประสบการณ์พิเศษ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษวิทยาศาสตร์ แต่มีการปฏิบัติในประเด็นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงโดยลดความสำคัญของการใช้ข้อสอบอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาในโครงการและนอกโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา มีการปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนทั้ง 3 ประเด็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษามีการปฏิบัติตามนโยบายการศึกษามากกว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนนอกโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาทุกประเด็น

ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ (2543: 146-147) ได้วิจัยเรื่อง สภาพความพร้อมของหน่วยงานการศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการมีความพร้อมเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาค่อนข้างมาก ทั้งในด้านองค์ประกอบหลัก ได้แก่ การปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากรในการศึกษาและยุทธศาสตร์ในการกระจายอำนาจ การใช้แผนการส่งเสริม การมีส่วนร่วม ซึ่งมีความแตกต่างกัน

ในเรื่องการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนและการเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง สำหรับในการยอมรับนั้นผู้มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีให้การยอมรับมากกว่ากลุ่มผู้มีการศึกษาดำกว่าในทุก ๆ เรื่อง

พรทิพย์ พูลเพิ่ม (2543: 120) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปฏิรูปการศึกษา แบ่งออก 4 ด้าน คือ การพัฒนาโรงเรียน การพัฒนาครูและบุคลากร การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนและการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง

หน่วยศึกษานิเทศ เขตการศึกษา 5 (2543: 75) ได้วิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ด้านการวางแผนประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายการที่โรงเรียนปฏิบัติมากที่สุด คือ มีกำหนดการในการชี้แจงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาไว้ในปฏิทินปฏิบัติงานอย่างชัดเจน 2) ด้านจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ หลักสูตร รายการที่โรงเรียนปฏิบัติมากที่สุด คือ มีกำหนดการในการชี้แจงรายละเอียดตามกำหนดการในปฏิทินปฏิบัติงาน 3) ด้านการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก รายการที่โรงเรียนปฏิบัติมากที่สุด คือ มีผู้รับผิดชอบในการประสานงานหรือมีการมอบหมายให้มีการประสานงาน 4) ด้านการเตรียมบุคลากรของสถานศึกษารายการที่โรงเรียนปฏิบัติมากที่สุด คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมประชุมอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร

สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 1 (2545: 112) ได้วิจัยเรื่อง เปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของบุคลากรในสถานศึกษา เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน ผู้เรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญที่ .01 พบว่า ผู้บริหาร ผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่าง ส่วนผู้เรียนมีเจตคติแตกต่างกับผู้บริหาร ผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

พินคัม (Pinkham, 1997: Abstract) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในรัฐแมสซาชูเซต ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีภาพรวมเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิรูปการศึกษาไม่ชัดเจนส่วนใหญ่ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการรักษาสถานภาพของตนเอง ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น การปฏิรูปร่วมกับสังคมด้วยการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษายังมีไม่มากนัก สำหรับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเกิดขึ้นจากปัจจัย สามด้าน คือ ด้านวิชาชีพ ด้านการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

เซเลอร์และอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander, 1997: 6) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารกับการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการใช้หลักสูตรให้บรรลุวัตถุประสงค์ และหลักสูตรเป็นแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือจุดหมายที่วางไว้โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

โอลิวา (Oliva, 1998: 10) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารและครูเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้เกิดประสิทธิภาพโดยมีการจัดการ การบริหารหลักสูตร และการประเมินผล เพื่อให้แผนหรือโปรแกรมประสบผลสำเร็จภายใต้การอำนวยการของโรงเรียน

โครว์ (Crow, 1998: 250) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา มีสี่ด้าน คือ การพัฒนาโรงเรียน การพัฒนาครูและบุคลากร การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน และการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการ ซึ่งจัดการศึกษาที่เป็นระบบทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนมีการพัฒนาด้านร่างกาย สังคม สติ ปัญญา และจิตใจ

ทรัมป์และมิลเลอร์ (Trump and Miller, 1998: 11 – 12) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บุคลากรในสถานศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร เช่น กิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ ที่เตรียมการไว้และจัดให้แก่เด็กนักเรียนหรือระบบโรงเรียน ผู้บริหารและครู มีความเห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการปฏิรูปการศึกษา

ทอมสัน (Thomson, 1998: Abstract) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบของการปฏิรูปการศึกษาด้านการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนและการให้บริการทางการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการจัดหลักสูตรการเรียน

การสอน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการดำเนินการในด้านการวางแผนการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้ชัดเจน ผู้บริหารควรมีบทบาทให้มากขึ้นในการปฏิรูปการศึกษาด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน และควรมีการจัดการและมีระบบข้อมูลที่ดีในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน

ฮอปกินส์ (Hopkins, 2001: 23) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรต้องยึดเด็กเป็นศูนย์กลางกิจกรรมของหลักสูตรต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ ความต้องการ ความสนใจ และสมรรถวิสัยของเด็ก และต้องเหมาะสมกับวุฒิภาวะ และขั้นตอนของพัฒนาการของเด็ก โปรแกรมของโรงเรียนจึงควรจัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงต่อความต้องการของเด็ก หลักสูตรจะต้องสร้างขึ้นโดยให้สัมพันธ์กับชีวิตปัจจุบันของเด็ก ควรเน้นในตัวเด็กมากกว่าเน้นในหนังสือ เนื้อหาวิชา หรือตัวครู หลักสูตรที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางจะต้องสัมพันธ์กับชีวิตเด็กในทุก ๆ ด้าน และช่วยให้เด็กมีบุคลิกภาพที่สมดุล

บีกิน (Begin, 2003: 32) ได้วิจัยเรื่อง รายงานผลการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรของประเทศแคนาดามุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิตของผู้เรียนทั้งหกด้าน ได้แก่ การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การคิดคำนวณ ทักษะและค่านิยมส่วนตัวและส่วนรวม และการใช้เทคโนโลยี โดยกำหนดเป็นเนื้อหาในการเรียนรู้จำนวนเจ็ดวิชา คือ ศิลปศึกษา สุขศึกษา ศิลปภาษา คณิตศาสตร์ พลศึกษา วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอมาตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเป้าหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาคือ คุณภาพของนักเรียน การที่โรงเรียนจะสามารถจัดการศึกษาให้บรรลุถึงเป้าหมายสูงสุดได้นั้น โรงเรียนจะต้องดำเนินการให้ครบถ้วนทั้งสาม กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศ โดยกระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการมีความสัมพันธ์และส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาครูผู้สอน ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งได้นำเสนอเรียงตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 613 คน ใน 43 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 427 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 40 คน และครูผู้สอน จำนวน 387 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างอิงใน ประยูร อาษานาม 2534: 60) โดยให้มีค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม ร้อยละ 5 วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนแล้วกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบสัดส่วนจากประชากร

1.2.1 ผู้บริหารใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากรายชื่อผู้บริหารจากโรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นโรงเรียนเครือข่ายให้ได้จำนวน 40 คน

1.2.2 ครูผู้สอน สุ่มจากครูซึ่งปฏิบัติงานในโรงเรียนเดียวกับผู้บริหารที่ได้รับการสุ่ม โดยแบ่งกลุ่มครูในแต่ละโรงเรียนตามระดับช่วงชั้นเป็น 3 ช่วงชั้น ในแต่ละช่วงชั้นใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนโดยสุ่มจากครูประจำชั้นห้องที่ 1 ทุกชั้นเรียน โรงเรียนละ 9 คน รวมจำนวน 387 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า แบ่งเป็น 4 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียน

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 50 ข้อ จำแนกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 8 ข้อ 2) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จำนวน 9 ข้อ 3) ด้านความรู้ความสามารถของครูผู้สอน จำนวน 8 ข้อ 4) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 10 ข้อ 5) ด้านสื่ออุปกรณ์ จำนวน 6 ข้อ 6) ด้านการวัดผลและประเมินผล จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศภายในการพัฒนาหลักสูตร การปฏิรูปการศึกษา และประสิทธิผลของหลักสูตร

2.2.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณา และ

ให้ข้อเสนอแนะ

2.2.4 นำแบบสอบถาม ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก) ตรวจสอบพิจารณาหาค่าตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้อง (IOC--Index of congruence) ปรากฏว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00

2.2.5 นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try - out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีใจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Δ - Coefficient) ของครีอนบาค ปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับที่มีความเที่ยงเท่ากับ .96

2.2.6 นำแบบสอบถาม ไปจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ขอนหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ค.)

3.2 นำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสืออนุญาตให้เก็บข้อมูลของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่าง ๆ โดยขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่ในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนึ่งคนทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนต่าง ๆ และนัดหมายเวลาเพื่อขอรับแบบสอบถามคืน

การนำส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากผู้ประสานงานแต่ละอำเภอผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2546 ถึงวันที่ 20 สิงหาคม 2546 แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 427 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 409 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับคืนคิดเป็นร้อยละ 95.78

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบ แล้วคัดไว้

เฉพาะแบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อ

4.2 นำแบบสอบถามไปบันทึกในแบบบันทึกข้อมูล แล้วนำไปคำนวณและวิเคราะห์หาค่าสถิติดังนี้

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าร้อยละ

4.2.2 รูปแบบการนิเทศภายใน วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าความถี่

4.2.3 ประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปแปลผลตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีประสิทธิผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson ' product moment correlation coefficient)

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่ายวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

5.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 สถิติในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 รูปแบบการนิเทศภายใน

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ตอนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ตอนที่ 5 ปัญหาการนิเทศโรงเรียนเครือข่าย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังรายละเอียด ซึ่งได้นำเสนอเรียงตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งและช่วงชั้น

	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง	ผู้บริหาร	37	9.0
	ผู้สอน	372	91.0
2. ช่วงชั้นที่ปฏิบัติการสอน	ป.1 – ป.3	136	33.3
	ป.4 – ป.6	161	39.3
	ม.1 – ม.3	112	27.4

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ซึ่งปฏิบัติการสอนในช่วงชั้นที่ 2

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนเครือข่าย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนเครือข่าย ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงความถี่ของรูปแบบการนิเทศภายใน โรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปแบบการนิเทศ	ความถี่	ลำดับที่
การเยี่ยมชมชั้นเรียน	260	1
การสังเกตการสอน	59	3
การให้คำปรึกษา	90	2
รวม	409	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนเครือข่ายที่ใช้มากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ การเยี่ยมชมชั้นเรียน การให้คำปรึกษา และการสังเกตการสอน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 4.3-4.9 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเครือข่ายจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในแต่ละช่วงชั้น
จำแนกเป็นรายด้าน

ประสิทธิผลในด้าน	ช่วงชั้น 1 (ป.1 - ป.3)			ช่วงชั้น 2 (ป.4 - ป.6)			ช่วงชั้น 3 (ม.1 - ม.3)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.364	.518	ปานกลาง	3.394	.541	ปานกลาง	3.516	.566	มาก
2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.475	.504	ปานกลาง	3.508	.511	มาก	3.684	.554	มาก
3. ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน	3.665	.505	มาก	3.617	.476	มาก	3.865	.581	มาก
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.803	.496	มาก	3.634	.534	มาก	3.815	.533	มาก
5. สื่ออุปกรณ์	3.485	.575	ปานกลาง	3.405	.555	ปานกลาง	3.705	.592	มาก
6. การวัดผลและประเมินผล	3.738	.513	มาก	3.567	.516	มาก	3.858	.566	มาก
รวม	3.602	.438	มาก	3.531	.457	มาก	3.746	.503	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์มีประสิทธิผลของการใช้หลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกช่วงชั้น

หากพิจารณาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรในแต่ละช่วงชั้น จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ช่วงชั้นที่ 1 มีประสิทธิผลการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก สาม รายการ ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถของครูผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านวัดผลและประเมินผล ส่วน รายการอื่นๆ นอกนั้นมีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง ช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิผลการใช้ หลักสูตรระดับมากทุกรายการ ยกเว้น ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านสื่ออุปกรณ์ ซึ่งมี ประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง และช่วงชั้นที่ 3 มีประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับ มากทุกด้าน เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรของแต่ละช่วงชั้นในแต่ละด้าน จำแนก เป็นรายชื่อ ปრაกฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนเครือข่าย จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์
ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละช่วงชั้น จำแนกเป็นรายข้อ

ประสิทธิผลของหลักสูตรด้านผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	ช่วงชั้น 1 (ป.1 - ป.3)			ช่วงชั้น 2 (ป.4 - ป.6)			ช่วงชั้น 3 (ม.1 - ม.3)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1. ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานทางหลักสูตร	3.39	.71	ปานกลาง	3.41	.65	ปานกลาง	3.68	.75
2. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ริเริ่ม สร้างสรรค์	3.12	.65	ปานกลาง	3.17	.71	ปานกลาง	3.39	.79	ปานกลาง
3. ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	3.40	.65	ปานกลาง	3.44	.64	ปานกลาง	3.47	.68	ปานกลาง
4. ผู้เรียนมีการพัฒนาความสามารถตามศักยภาพ	3.36	.58	ปานกลาง	3.37	.63	ปานกลาง	3.45	.66	ปานกลาง
5. ผู้เรียนมีคุณภาพการเรียนรู้ตามเกณฑ์มาตรฐาน	3.22	.73	ปานกลาง	3.37	.67	ปานกลาง	3.49	.75	ปานกลาง
6. ผู้เรียนได้แสดงผลงานจากการศึกษาค้นคว้าได้ด้วย ตนเอง	3.73	.67	มาก	3.35	.74	มาก	3.71	.70	มาก
7. ผู้เรียนมีกิจกรรมเพิ่มพูนประสบการณ์ทำให้เกิด ความรู้	3.38	.66	ปานกลาง	3.39	.66	ปานกลาง	3.45	.70	ปานกลาง
8. ครูจัดทำงานธุรการในชั้นเรียนเป็นปัจจุบัน	3.31	.68	ปานกลาง	3.34	.73	ปานกลาง	3.48	.71	ปานกลาง
รวม	3.36	.52	ปานกลาง	3.39	.54	ปานกลาง	3.42	.57	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์มีประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลางทุกช่วงชั้น

เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของหลักสูตรด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละช่วงชั้น จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับ ปานกลางทุกข้อ ยกเว้น ผู้เรียนได้แสดงผลงานจากการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองซึ่งมีประสิทธิผล อยู่ในระดับมาก ส่วนช่วงชั้นที่ 3 มีประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง ทุกรายการ ยกเว้นผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานทางหลักสูตร และผู้เรียน ได้แสดงผลงานจาก การศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองซึ่งมีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแต่ละช่วงชั้น จำแนกเป็นรายชื่อ

ประสิทธิผลของหลักสูตรด้านคุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ช่วงชั้น 1			ช่วงชั้น 2			ช่วงชั้น 3		
	(ป.1 - ป.3)			(ป.4 - ป.6)			(ม.1 - ม.3)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้เรียนได้รับการเสริมสร้างให้มีระเบียบวินัย	3.18	.72	ปานกลาง	3.26	.71	ปานกลาง	3.51	.71	มาก
2. ผู้เรียนมีพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อสังคม	3.93	.73	มาก	3.82	.69	มาก	3.82	.83	มาก
3. ผู้เรียนเป็นผู้มีเจตคติที่ดีในการใฝ่เรียน	3.87	.71	มาก	3.76	.77	มาก	3.78	.85	มาก
4. ผู้เรียนมีความขยันไม่ย่อท้อต่อการทำงาน	3.34	.64	ปานกลาง	3.38	.67	ปานกลาง	3.59	.80	มาก
5. ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น	3.53	.68	มาก	3.64	.64	มาก	3.76	.67	มาก
6. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	3.38	.69	ปานกลาง	3.45	.66	ปานกลาง	3.66	.78	มาก
7. ผู้เรียนมีความชื่นชมในเอกลักษณ์ของความเป็นไทย	3.32	.68	ปานกลาง	3.44	.71	ปานกลาง	3.64	.76	มาก
8. ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย	3.27	.72	ปานกลาง	3.34	.75	ปานกลาง	3.70	.76	มาก
9. ผู้เรียนรู้จักวิธีการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี	3.45	.72	ปานกลาง	3.48	.71	ปานกลาง	3.70	.75	มาก
รวม	3.47	.50	ปานกลาง	3.51	.51	ปานกลาง	3.52	.57	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์มีประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนช่วงชั้นที่ 3 มี ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแต่ละ ช่วงชั้น จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรใน ระดับปานกลางทุกรายการ ยกเว้น ผู้เรียนมีพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อสังคม ผู้เรียนเป็นผู้มี เจตคติที่ดีในการใฝ่เรียน และ ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งมีประสิทธิผลอยู่ใน ระดับมาก ส่วนช่วงชั้นที่ 3 มีประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมากทุกรายการ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ด้านความรู้ความสามารถของครูผู้สอนในแต่ละช่วงชั้น จำแนกเป็นรายข้อ

ประสิทธิผลของหลักสูตรด้านความรู้ความสามารถ ของครูผู้สอน	ช่วงชั้น 1 (ป.1 - ป.3)			ช่วงชั้น 2 (ป.4 - ป.6)			ช่วงชั้น 3 (ม.1 - ม.3)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาที่สอน	3.69	.64	มาก	3.58	.65	มาก	3.89	.74
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน	3.75	.62	มาก	3.63	.57	มาก	3.87	.69	มาก
3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตาม จุดประสงค์	3.65	.64	มาก	3.52	.60	มาก	3.83	.72	มาก
4. ครูวางแผนการสนทนาอย่างเป็นระบบ	3.68	.69	มาก	3.72	.65	มาก	3.94	.73	มาก
5. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการ แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง	3.11	.82	ปานกลาง	3.41	.66	ปานกลาง	3.76	.75	มาก
6. ครูจัดทำตารางได้เหมาะสมกับอัตราเวลาเรียนของหลักสูตร	3.86	.73	มาก	3.77	.74	มาก	3.95	.79	มาก
7. ครูจัดทำตารางได้เหมาะสมกับอัตราเวลาเรียนของหลักสูตร	3.84	.64	มาก	3.68	.64	มาก	3.62	.71	มาก
8. ครูมีการใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย	3.71	.68	มาก	3.62	.62	มาก	3.86	.71	มาก
รวม	3.67	.51	มาก	3.62	.48	มาก	3.87	.58	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์มีประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษา ด้านความรู้ความสามารถของครูผู้สอน
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกช่วงชั้น

เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรในแต่ละช่วงชั้น จำแนกเป็นรายชื่อ
พบว่า ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิผลการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมากทุกรายการ ยกเว้น
ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมี
ประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนช่วงชั้นที่ 3 มีประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับ
มากทุกรายการ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละช่วงชั้น จำแนกเป็นรายชื่อ

ประสิทธิผลของหลักสูตรด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	ช่วงชั้น 1			ช่วงชั้น 2			ช่วงชั้น 3		
	(ป.1 - ป.3)			(ป.4 - ป.6)			(ม.1 - ม.3)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ครูจัดกิจกรรมการสอนคำนึงถึงวุฒิภาวะการรับรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.86	.65	มาก	3.74	.65	มาก	3.88	.71	มาก
2. ครูจัดลำดับขั้นตอนการสอนได้เหมาะสม	3.82	.62	มาก	3.66	.61	มาก	3.82	.65	มาก
3. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	3.92	.60	มาก	3.85	.66	มาก	3.92	.69	มาก
4. ครูตรวจงานผู้เรียนพร้อมให้ข้อเสนอแนะข้อบกพร่องเป็นรายบุคคล	3.99	.69	มาก	3.75	.71	มาก	3.88	.74	มาก
5. ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.71	.72	มาก	3.58	.78	มาก	3.80	.76	มาก
6. ครูใช้เทคนิคการสอนเหมาะสมกับเนื้อหา	3.71	.68	มาก	3.57	.66	มาก	3.80	.70	มาก
7. ครูจัดประสบการณ์ให้เหมาะกับผู้เรียน	3.74	.69	มาก	3.58	.65	มาก	3.81	.66	มาก
8. ครูจัดประสบการณ์ให้เหมาะกับผู้เรียน	3.92	.64	มาก	3.48	.76	ปานกลาง	3.79	.69	มาก
9. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการปฏิบัติจริง	3.73	.66	มาก	3.62	.68	มาก	3.84	.69	มาก
10. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดแผนบูรณาการ	3.63	.70	มาก	3.50	.64	มาก	3.58	.68	มาก
รวม	3.80	.50	มาก	3.63	.53	มาก	3.81	.53	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์มีประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกช่วงชั้น

เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรในแต่ละช่วงชั้น จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 3 มีประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมากทุกรายการ ส่วนช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิผลการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมากทุกรายการ ยกเว้น ครูจัดกิจกรรม สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน ซึ่งมีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น จำแนกเป็นรายชื่อ

ประสิทธิผลของหลักสูตรด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้	ช่วงชั้น 1 (ป.1 - ป.3)			ช่วงชั้น 2 (ป.4 - ป.6)			ช่วงชั้น 3 (ม.1 - ม.3)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1. ครูมีการผลิตสื่อใช้เองอย่างสม่ำเสมอ	3.43	.71	ปานกลาง	3.37	.67	ปานกลาง	3.63	.67
2. ครูนำวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อในการสอน	3.38	.78	ปานกลาง	3.32	.77	ปานกลาง	3.54	.72	มาก
3. ครูใช้สื่อประกอบการสอนทุกครั้ง	3.37	.70	ปานกลาง	3.36	.70	ปานกลาง	3.68	.70	มาก
4. ครูมีวิธีการเก็บรักษาสื่ออย่างเป็นระบบ	3.70	.66	มาก	3.60	.65	มาก	3.84	.72	มาก
5. ครูสอน โดยใช้สื่อเป็นอุปกรณ์อย่างหลากหลาย	3.57	.68	มาก	3.46	.63	ปานกลาง	3.86	.73	มาก
6. ครูมีการจัดหาสื่อเครื่องมืออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ	3.47	.72	ปานกลาง	3.32	.69	ปานกลาง	3.69	.79	มาก
รวม	3.49	.57	ปานกลาง	3.40	.56	ปานกลาง	3.70	.59	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์มีประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้โดย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางในช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ส่วนช่วงชั้นที่ 3 มีประสิทธิผลอยู่ในระดับ มาก

เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรในแต่ละช่วงชั้น จำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับปานกลางทุก รายการ ยกเว้น ครูมีวิธีการเก็บรักษาสื่ออย่างเป็นระบบ ครูสอนโดยใช้สื่ออุปกรณ์อย่าง หลากหลาย ซึ่งมีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ส่วนช่วงชั้นที่ 3 มีประสิทธิผลการใช้หลักสูตรอยู่ใน ระดับมากทุกรายการ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ด้านการวัดผลประเมินผลในแต่ละช่วงชั้น จำแนกเป็นรายข้อ

ประสิทธิผลของหลักสูตรด้านการวัดผลประเมินผล	ช่วงชั้น 1			ช่วงชั้น 2			ช่วงชั้น 3		
	(ป.1 - ป.3)			(ป.4 - ป.6)			(ม.1 - ม.3)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ครูทำการวัดผลประเมินผลการเรียนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้	3.43	.72	ปานกลาง	3.35	.70	ปานกลาง	3.73	.83	มาก
2. ครูตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนสอนเนื้อหาใหม่	3.60	.66	มาก	3.54	.62	มาก	3.88	.72	มาก
3. ครูใช้วิธีวัดผลประเมินผลผู้เรียนหลายวิธี	3.88	.64	มาก	3.67	.64	มาก	3.97	.66	มาก
4. ครูมีความรู้ความสามารถในการออกข้อสอบ	3.71	.72	มาก	3.49	.67	ปานกลาง	3.85	.69	มาก
5. ครูมีเครื่องมือการวัดผลประเมินผลที่น่าเชื่อถือได้	3.75	.69	มาก	3.47	.61	ปานกลาง	3.76	.70	มาก
6. ครูวัดผลประเมินผลจากสภาพจริง	3.87	.59	มาก	3.68	.65	มาก	3.92	.65	มาก
7. ครูวัดผลประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานของนักเรียน	3.67	.68	มาก	3.56	.67	มาก	3.74	.71	มาก
8. ครูนำผลการวัดและประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.85	.58	มาก	3.66	.62	มาก	3.94	.65	มาก
9. ครูจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนดไว้	3.88	.63	มาก	3.68	.65	มาก	3.93	.72	มาก
รวม	3.74	.51	มาก	3.57	.52	มาก	3.86	.57	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์มีประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกช่วงชั้น

เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรในแต่ละช่วงชั้น จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ช่วงชั้นที่ 1 มีประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมากทุกรายการ ยกเว้น ครูทำการวัดผลและประเมินผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง ช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากทุกรายการ ยกเว้น ครูทำการวัดผลประเมินผลการเรียนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ครูมีความรู้ความสามารถในการออกข้อสอบ และครูมีเครื่องมือการวัดผล และประเมินที่น่าเชื่อถือได้ ซึ่งมีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนช่วงชั้นที่ 3 มีประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับมากทุกรายการ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรในโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปรากฏดังรายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตร สถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประสิทธิผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษาด้าน	รูปแบบการนิเทศภายใน		
	การเยี่ยมชมชั้นเรียน	การสังเกตการสอน	การให้คำปรึกษา
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-.023	-.074	.103**
2. คุณลักษณะอันพึง ประสงค์	-.036	-.046	.091
3. ความรู้ความสามารถของ ครูผู้สอน	-.007	-.048	.037
4. กิจกรรมการเรียน การสอน	.009	-.047	.040
5. สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้	.022	-.068	.039
6. ด้านวัดผลและ ประเมินผล	.032	-.106**	.054

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.10 พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในแบบการให้คำปรึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรในด้านอื่นๆ

ส่วนรูปแบบการนิเทศภายในแบบการสังเกตการสอนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรในทางลบในด้านการวัดผลและประเมินผล แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรในด้านอื่น ๆ

สำหรับรูปแบบการนิเทศแบบการเชื่อมชั้นเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรในทุกด้าน

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่าย

ผลการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่าย
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปรากฏดังรายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 รายการปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่าย จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามค่าความถี่

ลำดับที่	ปัญหาในการนิเทศภายใน	ความถี่
1	ผู้นิเทศไม่สามารถดำเนินการนิเทศได้ตามตารางเวลาที่กำหนดไว้	70
2.	ผู้รับการนิเทศไม่มีโอกาสวางแผนการนิเทศร่วมกับผู้นิเทศ	48
3.	ผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนหลังจากได้รับการนิเทศ	44
4.	เครื่องมือการนิเทศและวิธีการนิเทศไม่สอดคล้องกัน	40
5.	ผู้นิเทศไม่ดำเนินการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ	34
6.	ผู้นิเทศขาดกลวิธีให้คำปรึกษา	29
7.	ผู้นิเทศให้คำปรึกษาได้ไม่ชัดเจน	27
8.	บรรยากาศการนิเทศไม่เป็นแบบกันเอง	27

จากตารางที่ 4.11 พบว่า โรงเรียนเครือข่ายในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในมากที่สุดสามรายการแรก ได้แก่ ผู้นิเทศไม่สามารถดำเนินการได้ตามตารางเวลาที่กำหนดไว้ ผู้รับการนิเทศไม่มีโอกาสวางแผนการนิเทศร่วมกับผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนหลังจากที่ได้รับการนิเทศ ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้นำเสนอเรียงตามลำดับหัวข้อซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.1.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย

1.1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย

1.1.4 เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่าย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปีการศึกษา 2545 จำนวน 427 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 40 คน และครูผู้สอน จำนวน 387 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .96

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2546 ถึง วันที่ 20 สิงหาคม 2546 แบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 427 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 409 ฉบับ แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 95.78

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ
- 2) รูปแบบการนิเทศภายใน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่

3) ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปแปลผลตามเกณฑ์

4) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในและประสิทธิภาพของการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

5) ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนเครือข่ายวิเคราะห์โดยใช้ ค่าความถี่

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1.3.1 โรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบเข้มข้นเรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ รูปแบบการนิเทศแบบ ให้คำปรึกษา และแบบการสังเกตการสอน ตามลำดับ

1.3.2 โรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพการใช้หลักสูตร สถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกช่วงชั้น

1.3.3 รูปแบบการนิเทศภายในแบบการให้คำปรึกษามีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรในด้านอื่น ๆ ส่วนรูปแบบการ นิเทศแบบการสังเกตการสอนและแบบการเข้มข้นเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของการ ใช้หลักสูตรทุกด้าน

1.3.4 โรงเรียนเครือข่ายมีปัญหาการนิเทศภายในมากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ ผู้นิเทศไม่สามารถดำเนินการได้ตามตารางเวลาที่กำหนดไว้ ผู้รับการนิเทศไม่มีโอกาสวางแผนการ นิเทศร่วมกับผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนหลังจาก ที่ได้รับการนิเทศ

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่ควรจะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า โรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษา ในจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ใช้รูปแบบการนิเทศภายในแบบเข้มข้นเรียนมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ซิลวา (Silva, 2002: Abstracts) ที่ทำการวิจัยเรื่องผู้บริหาร สถานศึกษากับการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่ง

ผลการวิจัยสรุปว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนเห็นว่าการนิเทศภายในแบบเยี่ยมชั้นเรียนมีความสำคัญมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประโยชน์ เจริญบุษ (2540: 91) ที่ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้กระบวนการนิเทศภายในโดยคณะครูมีส่วนร่วมในกลุ่มโรงเรียนพิมาย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า กิจกรรมการนิเทศที่มีการปฏิบัติจริงและตรงต่อความต้องการของคณะครูมากที่สุด คือ การเยี่ยมชั้นเรียน

การที่โรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้รูปแบบการนิเทศแบบเยี่ยมชั้นเรียนมากกว่ารูปแบบอื่น น่าจะเป็นเพราะรูปแบบการนิเทศแบบเยี่ยมชั้นเรียนเป็นวิธีการนิเทศที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีความคุ้นเคย เนื่องจากการนิเทศเกี่ยวกับงานในหน้าที่ซึ่งครูทุกคนจะต้องทำเป็นประจำ เช่น การจัดบรรยากาศในห้องเรียน การจัดเตรียมการเรียนการสอน การควบคุมดูแลชั้นเรียน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ผู้บริหารและครูผู้สอนจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อตกลงอย่างมีคุณภาพ จึงอาจเป็นเหตุให้โรงเรียนเครือข่ายใช้รูปแบบการนิเทศแบบเยี่ยมชั้นเรียนมากกว่ารูปแบบอื่น

2.2 จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า โรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกช่วงชั้น อาจเนื่องมาจากโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษาเป็นโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกมาจากโรงเรียนที่มีความพร้อมมากที่สุดในด้านจัดการเรียนการสอน ด้านสื่ออุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร กลุ่มโรงเรียนละหนึ่งโรงเรียน นอกจากนี้หน่วยงานต้นสังกัดยังได้จัดอบรมให้ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำและการนำหลักสูตรไปใช้ รวมทั้งมีการ ติดตาม กำกับ นิเทศ การปฏิบัติงานในโรงเรียนเครือข่ายอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องทุกช่วงชั้น นอกจากนั้นยังได้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการจัดกิจกรรมอย่างเต็มที่ซึ่งอาจทำให้โรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรสถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกช่วงชั้น

2.3 จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในแบบการให้คำปรึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ สุรารักษ์ (2542: 81) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า วิธีการนิเทศภายในของผู้บริหาร โดยการให้คำปรึกษา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการจัดการเรียนการสอน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประยูร เจริญสุข (2539: 87-89) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถภาพของผู้บริหาร

โรงเรียนในการนิเทศภายในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่าการนิเทศภายในมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของผู้เรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสังวัฒน์ หงส์พิพัฒน์สกุล (2543: 255) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศภายในกับสภาพความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศภายในมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จของโรงเรียน

การที่รูปแบบการนิเทศภายในแบบการให้คำปรึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศแบบการให้คำปรึกษา เป็นลักษณะของการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยเจาะลึกถึงปัญหาที่แท้จริง และสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับปัญหาเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล จึงทำให้ครูผู้สอนได้รับข้อเสนอแนะแนวทางที่ตรงกับปัญหาและความต้องการเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยตรง

2.4 จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า รายการที่เป็นปัญหามากที่สุดเกี่ยวกับการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่าย ได้แก่ ผู้นิเทศไม่สามารถดำเนินการนิเทศได้ตามตารางเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากผู้นิเทศภายในโรงเรียนเครือข่ายส่วนใหญ่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่ผู้บริหารมอบหมายซึ่งมีจำนวนโรงเรียนละหนึ่งหรือสองคนเท่านั้น โดยผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศส่วนใหญ่มีงานประจำที่จะต้องปฏิบัติและในบางครั้งมีหน่วยเหนือมีงานเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดซึ่งอาจเป็นเหตุให้ผู้ที่ได้รับผิดชอบงานนิเทศเหล่านั้นไม่สามารถดำเนินการนิเทศตามตารางเวลาที่กำหนดไว้ได้เป็นบางครั้ง

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยซึ่งพบว่ารูปแบบการนิเทศภายในแบบการให้คำปรึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด ควรจัด อบรม สัมมนา หรือ ประชุมเชิงปฏิบัติการให้ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนทุกคน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและการดำเนินการนิเทศ

ภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบการนิเทศภายในแบบการให้คำปรึกษา เนื่องจากเป็นรูปแบบการนิเทศที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากที่สุด

3.1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ในกรณีที่โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเป้าหมาย หากผู้บริหารโรงเรียนต้องการที่จะยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนควรเลือกใช้ รูปแบบการนิเทศภายในแบบการให้คำปรึกษา เนื่องจากเป็นรูปแบบการนิเทศที่สามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือครูเป็นรายบุคคลให้มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยในเชิงลึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในแบบการให้คำปรึกษากับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือครูในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของครูมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุดประเสริฐ การปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักปฏิรูปการศึกษา 2539
- การประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ , สำนักงานเอกสาร สน. ที่ 13 / 2545 รายงานการประชุม การ
จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2545 (อัคราณา)
- กระทรวงศึกษาธิการ นโยบายปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2541
- _____ . แนวดำเนินการโครงการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา 2542
- _____ . การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว 2544
- _____ . สรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
2545
- กิติมา ปรีดีดีล็ก การบริหารและการนิเทศเบื้องต้น กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต
2542
- เกษม วัฒนชัย การแนะแนวในสหัสวรรษใหม่ กรุงเทพมหานคร วิชาการ 2543
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คู่มือผู้บริหารโรงเรียน การดำเนินงานนิเทศภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว 2534
- _____ . คู่มือโครงการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ปีงบประมาณ 2535 – 2539
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว 2535
- _____ . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540 – 2544) กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
อรรถผลการพิมพ์ 2540
- _____ . แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2540 – 2544) กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
อรรถผลการพิมพ์ 2540
- _____ . นโยบายปฏิรูปการศึกษาปี 2540 สำนักงานฯ กรุงเทพมหานคร 2540
- _____ . การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
2541 ก
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานโรงเรียน พุทธศักราช 2542 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2542 ข

จรรย์พร โน้ตชัยยา “ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูหัวหน้าที่มีต่อการบริหารโรงเรียนตาม
แนวทางปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2541

เจียมศักดิ์ เลาสถิตย์ “ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการนิเทศกับสภาพความสำเร็จของโรงเรียน
ประถมศึกษา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร 2540

ใจทิพย์ เชื้อวัฒนพงษ์ *การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร
อลินเพรส 2539

เฉลิมพงษ์ ถนอมรัตน์ “การวางแผนของโรงเรียนประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการการปฏิรูป
การศึกษา ปีการศึกษา 2539 เขตการศึกษา 5” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2540

ชนก แสงกล้า “การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2541

ชวาล แพ้รัตกุล *เทคนิคการวัดผล* กรุงเทพมหานคร วัฒนาพานิช 2538

ฌรงค์ โล่ห์คำ “การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
จังหวัดมุกดาหาร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2541

‘ นันทนา เต่าทอง “การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2542

นิคม ชมภูหลวง *วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษา* มหาสารคาม อภิชาติการพิมพ์ 2545

บรรเทา กิตติศักดิ์ *การนิเทศการศึกษา* กรุงเทพมหานคร วรุฒิกการพิมพ์ ม.ป.ป.

บุญหนัก นันทกุล “การศึกษาการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2540

ปัญญา แก้วกียูร และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล *การบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบการใช้โรงเรียน หรือเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน* กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์ 2545

ประกอบ कुमारักษ์ *รายงานการวิจัยสภาพความพร้อมของหน่วยงานทางการศึกษาต่อการปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ* กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2543

ประยูร เจริญสุข “การศึกษาสมรรถภาพของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น* 2539

ประโยชน์ เจริญยุทธ “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิด เห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี” *ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนคริน ทรวิโรฒ ประสานมิตร* 2543

ประเวศ วะสี *ปฏิรูปการศึกษา ยกเครื่องทางปัญญาทางรอดของความหายนะ* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ 2539

ประสพ ขอดเมษชัย *รายงานการวิจัยการศึกษาการปฏิบัติงานตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้าน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ของกระทรวงศึกษาธิการ ของครูในเขต การศึกษา 9* กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ 2541

ปราณี จำพ์ “ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารการศึกษาตามโครงการปฏิรูป การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* 2539

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ *การนิเทศการสอน* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี 2542

พนม พงษ์ไพบูลย์ *อะไรคือเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา* กรุงเทพมหานคร วิทยาจารย์ 2543

พรทิพย์ พูลเพิ่ม “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาศึกษา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี” *ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนิวัฒนา* 2543

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) *แ่งคิด ข้อสังเกต เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2541

ภาณุวัฒน์ จุลโสศ “การศึกษาการนิเทศภายในโดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง” *ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา* 2540

ทิสนา แคมมณี *การประเมินผลหลักสูตร หลักสูตรประถมศึกษา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*

กรุงเทพมหานคร สารมวลชน 2540

ไมตรี อยู่ศักดิ์ “การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร
โรงเรียนในโครงการปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเลย”

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น 2540

วรลักษณ์ ดวงจันทร์ “สภาพและปัญหาของการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา สังกัดสำนักงาน
ประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2542

วัฒนาพร ระงับทุกข์ *การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร พริกหวานกราฟฟิค 2545

วันทนา เมืองจันทร์ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการและสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของ
นักเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนัก

การศึกษา กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2543

วิชาการ, กรม *การวางแผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2539

_____ . *สรุปผลการคิดตามและประเมินผล การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน*

นาร่อง กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ 2545 (อัดสำเนา)

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ *หลักการนิเทศการศึกษา* ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2540

วิชัย วงษ์ใหญ่ *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
สุวีริยาสาส์น 2540

ศรีวิภา ขำวารี “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านการนิเทศการศึกษากับการปฏิบัติงาน
นิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ลพบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2541

สังัด อุทรานันท์ *การนิเทศการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มิตรสยาม 2530

สังวัฒน์ หงษ์พิพัฒน์สกุล “ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการนิเทศในโรงเรียนกับสภาพ

ความสำเร็จของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครปฐม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร 2543

สันต์ ธรรมบำรุง *การนิเทศการศึกษา* กรุงเทพมหานคร วรุฒิกการพิมพ์ ม.ป.ป.

สมพงษ์ กล้าวิกรณ์ “บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย” *ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)*

กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร 2541 (อัคราณา)

สมพงษ์ สุรารักษ์ “ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดอำนาจเจริญ” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหาร*

การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2541

สุนันท์ สลโกสุม *การวัดผลการศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย 2525

เสนีย์ พิทักษ์อรณพ *การประเมินผลโครงการ สารพัฒนาหลักสูตร อันดับที่ 1* 2540

สำเร็จ อัสวสุข “การติดตามผลการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี” *ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย*

บูรพา 2542

สำนักงานโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา *โครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์การศาสนา 2544*

สามัญศึกษา, กรม *เอกสารประกอบการอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา*

กรุงเทพมหานคร เอราวันการพิมพ์ 2527

๕ หน่วยศึกษานิเทศก์, เขตการศึกษา 5 *รายงานโครงการพัฒนางานนิเทศการศึกษา ปีงบประมาณ 2537* ราชบุรี กรมสามัญศึกษา 2543

๖ อุทัย บุญประเสริฐ *การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว 2543

อนุชา พรหมดา “การดำเนินงานตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา” สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด

สกลนคร *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา*

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 2542

เอกรินทร์ สี่มหาศาล *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แนวคิดสู่ปฏิบัติ*

กรุงเทพมหานคร นึกพอยท์ 2546

เอกวิทย์ ฌ กลาง *ข้อคิดเรื่องหลักสูตร คู่มือการนิเทศ* กรุงเทพมหานคร 2537 หน้า 108

อานวยพร จันทระเกิด “การมีส่วนร่วมของครูในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2541

Crow and Crow A.W. *Introduction to education*. New Delhi : Erraga Publishing House, 1998.

Good , Carter V. *Dictionary of education* . 3 rd ed. New York : Mc Graw Hill Book, 1993.

Harris, Ben M. *Supervision behavior in education*. 3rd. New Jersey : Prectice Hall,
Englewood Cliffs, 1985.

L. Thomas, Hopkins. *Report of the secondary education commission*, New York :
Mc Graw-Hill, 2001.

Monique, Begin. *For the love of learning report of the royal commission on learning* .
A Short Version, Ontario Royal commission on Learning for the Love of Learning.
Queens Printer for Ontario, Toronto, Canada, 2003.

Oliva, P.F. *Developing the curriculum*. Boston : Little , Brown , 1998.

Pinkham, Lori J. A Study of the Massachusetts superintendency : Emerging roles and issue of
concern (Education reform). (CD – ROM). Available : *DAI*
Dissertation abstract. Item : AAC 8421246, 1999.

† Saylor, J. Galen, and Alexander, M. William. *Planning curriculum for schools*. New York ,
Holt, Rinchart and Winston, 1997.

Siiva, Diane. *Professional development schools student teaching, supervision. cooperating
teachers, duties*. The Wright Institute, 2001.

Hilda ,Taba. *Curriculum improvement : Theory and practice* New York : Harcourt Brace
and World, 1992.

Tanner , Damiel. *Secondary curriculum : Theory and development*. New York :
The Macmillan , 1997.

Thomson, A. F. *Assistant superintendent of educational services (Superintendents)*. Tempa :
University of La verne, 1999.

Trump, J. Lloyd and Miller Delmas F , *Secondary school curriculum improvement*. Boston
: Allyn & Bacon, 1998.

Tyler, W. alph. *Basic principles of curriculum and instruction* Chicago : The University of Chicago Press, 1989.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือ

ที่ ทม 1307/ 152

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพล อำเภอบางกร่าง
จังหวัดนนทบุรี 11120

10 พฤษภาคม 2546

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เนื่องด้วย นายสมโภชน์ หมั่นประเสริฐ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาखाวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง
รูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากโรงเรียนเครือข่ายที่ใช้หลักสูตร
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการ
วิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน
และ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมคิด พรหมจู้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจู้)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ทม 1307/ว 250

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพล อำเภอบางกรैंด
จังหวัดนนทบุรี 11120

13 พฤษภาคม 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายจรูญ จิยโชค

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายสมโภชน์ หมั่นประเสริฐ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาวิชาเอกบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชาแนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านความตรง (Validity) ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมคิด พรหมจู้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจู้)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ทม 1307/ ว 250

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

13 พฤษภาคม 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายบุญเชิญ คิชสมาน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายสมโภชน์ หมั่นประเสริฐ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาใน
โรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชาแนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านความ
ตรง (Validity) ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย
ของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมคิด พรมจ้อย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรมจ้อย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ทม 1307/ว 250

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพล อำเภอบางกร่าง
จังหวัดนนทบุรี 11120

13 พฤษภาคม 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายเอี่ยม จันทร์สุขโข

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายสมโภชน์ หมั่นประเสริฐ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาวិชาเอก
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำวิทยานิพนธ์
ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาใน
โรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชาแนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านความ
ตรง (Validity) ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย
ของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมคิด พรมจ้อย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรมจ้อย)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ที่ ทม 1307/ว 250

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพล อำเภอบางกร่าง
จังหวัดนนทบุรี 11120

13 พฤษภาคม 2546

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายมานะ ออพานิชกิจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายสมโภชน์ หมั่นประเสริฐ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษาวิชาเอก
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาใน
โรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวม
ข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้
เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชาแนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและ
กระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านความ
ตรง (Validity) ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย
ของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมคิด พรหมจู้

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจู้)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

โทร. 5033566

โทรสาร 5033567

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิจารณาเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจพิจารณาเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ นายสังเวียน อ่อนแก้ว
 วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) มหาวิทยาลัยศิลปากร (บริหารการศึกษา)
 ตำแหน่ง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเขาย้อย
2. ชื่อ นายจรูญ จียโชค
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต.(ศษ.ม.)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (วัดผลการศึกษา)
 ตำแหน่ง หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สปจ. ประจวบคีรีขันธ์
3. ชื่อ นายบุญเจริญ คิชสมาน
 วุฒิการศึกษา ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (ค.อ.ม.)
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพฯ
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้ปฏิบัติการสอน 15 ปี
4. ชื่อ นายเอี่ยม จันทร์สุขโข
 วุฒิการศึกษา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (บริหารการศึกษา)
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวังน้ำเขียว ระดับ 9 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านวังน้ำเขียว ระดับ 9
5. ชื่อ นายมานะ ออพานิชกิจ
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (ศษ.ม.)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (วัดผลการศึกษา)
 ตำแหน่ง หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี

ภาคผนวก ก
ค่าคุณภาพของเครื่องมือ

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	รายข้อ	ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
1	ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานตามจุดประสงค์หลักสูตรสถานศึกษา	.7978	.8123
2	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ริเริ่มสร้างสรรค์	.7715	
3	ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	.7995	
4	ผู้เรียนเกิดการพัฒนาเต็มศักยภาพ	.8042	
5	ผู้เรียนสามารถแสดงผลงานจากการศึกษากันคว้าได้ด้วยตนเอง	.7807	
6	ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน สามารถทำงาน	.7719	
7	ผู้เรียนมีทักษะ กระบวนการคิดที่เกิดจากการเรียนรู้	.7713	
8	ผู้เรียนรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	.8236	

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 30 คน จำนวนข้อแบบสอบถาม 8 ข้อ ค่าความเที่ยง .8123

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	รายข้อ	ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์
1	ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	.8338	.8441
2	ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	.8088	
3	ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ คนตรีและกีฬา	.8245	
4	ผู้เรียนมีความขยันไม่ย่อท้อต่อการทำงาน	.8306	
5	ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น	.8242	
6	ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	.8254	
7	ผู้เรียนรักและห่วงแหนในศิลปวัฒนธรรมและมรดกของไทย	.8365	
8	ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย	.8315	
9	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น	.8341	

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 30 คน จำนวนข้อแบบสอบถาม 9 ข้อ ค่าความเที่ยง .8441

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	รายข้อ	ด้านความรู้ความสามารถของ ครูผู้สอน
1	ครุมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และเนื้อหาที่สอน	.8399	.8680
2	ครุจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เหมาะสมกับผู้เรียน	.8601	
3	ครุจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผล สำเร็จตามจุดประสงค์	.8616	
4	ครุวางแผนการสอนล่วงหน้าอย่างเป็น ระบบ	.8444	
5	ครุมีความรู้ความสามารถในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โครงการ	.8673	
6	ครุจัดเตรียมการสอนโดยบันทึกเป็นลาย ลักษณ์อักษรทุกครั้ง	.8289	
7	ครุมีความรู้ความสามารถในการจัดการ เรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.8439	
8	ครุใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่ หลากหลาย	.8622	

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 30 คน จำนวนข้อแบบสอบถาม 8 ข้อ ค่าความเที่ยง .8680

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	รายข้อ	ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน
1	ครูจัดกิจกรรมการสอน โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะและการรับรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	.8116	.8176
2	ครูจัดลำดับขั้นตอนการสอนได้อย่างเหมาะสม	.7992	
3	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	.8098	
4	ครูตรวจงานผู้เรียนพร้อมให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อบกพร่องเป็นรายบุคคล	.8100	
5	ครูจัดการเรียนการสอน โดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล	.7810	
6	ครูเลือกใช้เทคนิคการสอนได้อย่างเหมาะสม	.8112	
7	ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน	.8070	
8	ครูจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่มีปัญหาการเรียน	.7880	
9	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการปฏิบัติจริง	.8052	
10	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	.7822	

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 30 คน จำนวนข้อแบบสอบถาม 10 ข้อ ค่าความเที่ยง .8176

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	รายข้อ	ด้านสื่ออุปกรณ์
1	ครูมีการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	.8917	.9036
2	ครูจัดการเรียนการสอนใช้แหล่ง การเรียนรู้ในท้องถิ่น	.9074	
3	ครูมีวิธีการเก็บรักษาสื่ออย่างเป็นระบบ	.8793	
4	ครูเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนเหมาะสม กับบทเรียน	.8846	
5	ครูมีการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน	.8736	
6	ครูมีการประเมินผลการใช้สื่อและนำผล ไปปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนรู้	.8809	

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 30 คน จำนวนข้อแบบสอบถาม 6 ข้อ ค่าความเที่ยง .9036

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	รายข้อ	ค่าการวัดและประเมิผล
1	ครูมีการปรับปรุงและพัฒนาสื่อให้ทันสมัย	.9018	.9076
2	สื่อที่ครูนำไปใช้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์	.8988	
3	ครูทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์	.9045	
4	ครูตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนสอนเนื้อหาใหม่	.8883	
5	ครูใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้	.9039	
6	ครูทำการวัดและประเมินผลจากสภาพจริง	.8941	
7	ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้เพิ่มสะสมงาน	.8955	
8	ครูนำการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุง	.8858	
9	ครูจัดให้มีการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนดไว้	.8999	

จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 30 คน จำนวนข้อแบบสอบถาม 9 ข้อ ค่าความเที่ยง .9076

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	รายข้อ
1	ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานตามจุดประสงค์หลักสูตรสถานศึกษา	.9603
2	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ริเริ่มสร้างสรรค์	.9608
3	ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	.9604
4	ผู้เรียนเกิดการพัฒนาเต็มศักยภาพ	.9617
5	ผู้เรียนสามารถแสดงผลงานจากการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง	.9610
6	ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน สามารถทำงาน	.9610
7	ผู้เรียนมีทักษะ กระบวนการคิดที่เกิดจากการเรียนรู้	.9609
8	ผู้เรียนรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	.9619
9	ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	.9610
10	ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	.9610
11	ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา	.9600
12	ผู้เรียนมีความขยันไม่ย่อท้อต่อการทำงาน	.9609
13	ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น	.9609
14	ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	.9605
15	ผู้เรียนรักและห่วงหาในศิลปวัฒนธรรมและมรดกของไทย	.9614
16	ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย	.9613
17	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น	.9613
18	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาที่สอน	.9606
19	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน	.9610
20	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์	.9605
21	ครูวางแผนการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ	.9604
22	ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงการ	.9605
23	ครูจัดเตรียมการสอนโดยบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง	.9601
24	ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.9606
25	ครูใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย	.9607

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	รายข้อ
26	ครูจัดกิจกรรมการสอน โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะและการรับรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	.9616
27	ครูจัดลำดับขั้นตอนการสอน ได้อย่างเหมาะสม	.9609
28	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	.9623
29	ครูตรวจงานผู้เรียนพร้อมให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อบกพร่องเป็นรายบุคคล	.9619
30	ครูจัดการเรียนการสอน โดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล	.9614
31	ครูเลือกใช้เทคนิคการสอน ได้อย่างเหมาะสม	.9608
32	ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน	.9611
33	ครูจัดกิจกรรมการสวนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่มีปัญหากับการเรียน	.9595
34	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการปฏิบัติจริง	.9605
35	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ	.9614
36	ครูมีการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	.9601
37	ครูจัดการเรียนการสอน ใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น	.9603
38	ครูมีวิธีการเก็บรักษาสื่ออย่างเป็นระบบ	.9598
39	ครูเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับบทเรียน	.9603
40	ครูมีการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอน	.9595
41	ครูมีการประเมินผลการใช้สื่อและนำผลไปปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนรู้	.9600
42	ครูมีการปรับปรุงและพัฒนาสื่อให้ทันสมัย	.9603
43	สื่อที่ครูนำไปใช้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์	.9602
44	ครูทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์	.9606
45	ครูตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนสอนเนื้อหาใหม่	.9697
46	ครูใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้	.9605
47	ครูทำการวัดและประเมินผลจากสภาพจริง	.9612
48	ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน	.9610
49	ครูนำการวัดและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุง	.9604

ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	รายข้อ
9	ครูจัดให้มีการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนดไว้	.9605
	รวมทั้งฉบับ	.9615

ผลการพิจารณาแบบสอบถามโดยใช้แบบประเมิน IOC (Index of Congruence)

แบบทดสอบ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน							
ข้อที่ 1	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 2	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 3	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 4	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 5	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 6	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 7	1	1	1	0	1	4	0.80
ข้อที่ 8	1	1	1	1	1	5	1.00
คุณลักษณะอันพึงประสงค์							
ข้อที่ 9	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 10	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 11	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 12	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 13	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 14	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 15	1	1	0	1	1	4	0.80
ข้อที่ 16	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 17	1	1	1	1	1	5	1.00
ความรู้ความสามารถของ ครูผู้สอน							
ข้อที่ 18	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 19	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 20	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 21	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 22	0	1	1	1	1	4	0.80
ข้อที่ 23	1	1	1	1	1	5	1.00

แบบทดสอบ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ข้อที่ 24	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 25	1	1	1	1	1	5	1.00
กิจกรรมการเรียนการสอน							
ข้อที่ 26	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 27	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 28	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 29	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 30	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 31	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 32	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 33	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 34	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 35	1	1	1	1	1	5	1.00
สื่ออุปกรณ์							
ข้อที่ 36	1	1	1	1	0	4	0.80
ข้อที่ 37	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 38	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 39	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 40	1	0	1	1	1	4	0.80
ข้อที่ 41	1	1	1	1	1	5	1.00
การวัดและประเมินผล							
ข้อที่ 42	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 43	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 44	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 45	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 46	1	1	0	1	1	4	0.80
ข้อที่ 47	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 48	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 49	0	1	1	0	1	3	0.60
ข้อที่ 50	1	1	1	1	1	5	1.00

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการใช้
หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่าย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ของรูปแบบการนิเทศภายในที่มีต่อประสิทธิภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนเครือข่ายจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
  2. แบบสอบถามชุดนี้มี 4 ตอน คือ
    - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
    - ตอนที่ 2 รูปแบบการนิเทศ
    - ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
    - ตอนที่ 4 ปัญหาการนิเทศภายใน
  3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
  4. คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และจะใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น
- โดยจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ของท่านแต่อย่างใด เนื่องจาก
- ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมเท่านั้น

ตอนที่ 1
ข้อมูลทั่วไป

1.1 ข้อมูลส่วนตัว

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับ
ตัวท่าน

1. ท่านปฏิบัติงานในตำแหน่ง

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน
- 2) ครูผู้สอน

2. ท่านปฏิบัติการสอนอยู่ในช่วงชั้น

- 1) ชั้น ป. 1-3
- 2) ชั้น ป. 4-6
- 3) ชั้น ม. 1-3
- 4) ไม่ได้ทำการสอนชั้นใด ๆ

ตอนที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวข้อง

ขอให้ท่านพิจารณารูปแบบการนิเทศต่อไปนี้ว่า โรงเรียนของท่านใช้รูปแบบการนิเทศแบบใด

มากที่สุด โดยให้เขียนหมายเลขลงในช่อง หน้ารูปแบบการนิเทศตามลำดับดังนี้

เขียน 1 ในช่อง เมื่อโรงเรียนใช้รูปแบบนิเทศนั้นมากที่สุด

เขียน 2 ในช่อง เมื่อโรงเรียนใช้รูปแบบนิเทศนั้นปานกลาง

เขียน 3 ในช่อง เมื่อโรงเรียนใช้รูปแบบนิเทศนั้นน้อย

รูปแบบการนิเทศ	สำหรับผู้วิจัย
☐ การเยี่ยมชั้นเรียน	☐
☐ การสังเกตการสอน	☐
☐ การให้คำปรึกษา	☐

ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง

แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2545

โรงเรียน.....กลุ่มโรงเรียน.....สพอ.....

กลุ่มสาระการเรียนรู้	คะแนน						สำหรับผู้วิจัย
	ป.1		ป.4		ม.1		
	คะแนน เต็ม	เฉลี่ย(ร้อยละ)	คะแนน เต็ม	เฉลี่ย(ร้อยละ)	คะแนน เต็ม	เฉลี่ย(ร้อยละ)	
1. ภาษาไทย	100		100		100		<input type="text"/>
2. คณิตศาสตร์	100		100		100		<input type="text"/>
3. วิทยาศาสตร์	100		100		100		<input type="text"/>
4. สังคม ศาสนาและ วัฒนธรรม	100		100		100		<input type="text"/>
5. สุขศึกษาและ พลศึกษา	100		100		100		<input type="text"/>
6. ศิลปะ	100		100		100		<input type="text"/>
7. การงานและ เทคโนโลยี	100		100		100		<input type="text"/>
8. ภาษาต่างประเทศ	100		100		100		<input type="text"/>
9. กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน							<input type="text"/>

จำนวนนักเรียน

ชั้น	ป.1	ป.4	ม.1	หมายเหตุ

ตอนที่ 3

การใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามความเป็นจริงด้วย

ถ้าท่านพิจารณาแล้วเห็นโรงเรียนมีการปฏิบัติในเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 80 ขึ้นไปให้กา ✓ ในช่องมากที่สุด

✓ ในช่องมาก ถ้าท่านพิจารณาแล้วเห็นโรงเรียนมีการปฏิบัติในเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 71 -80 ขึ้นไปให้กา ✓

ในช่องปานกลาง ถ้าท่านพิจารณาแล้วเห็นโรงเรียนมีการปฏิบัติในเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 61 -70 ขึ้นไปให้กา ✓

✓ ในช่องน้อย ถ้าท่านพิจารณาแล้วเห็นโรงเรียนมีการปฏิบัติในเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 51 - 60 ขึ้นไปให้กา ✓

✓ ในช่องน้อยที่สุด ถ้าท่านพิจารณาแล้วเห็นโรงเรียนมีการปฏิบัติในเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 50ลงมาขึ้น ไปให้กา ✓

ตัวอย่างการตอบ

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
0	ครูมีความเข้าใจ และสามารถใช้แผนการสอน คู่มือครู..	.....	✓	.....	.....	.....	☐ ☐
00	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น	✓	.....	.....	.....	.....	☐ ☐

ตัวอย่างในข้อ 0

จริงอยู่ในระดับมาก

แสดงว่าครูมีความเข้าใจและสามารถใช้แผนการสอน คู่มือครูที่ปฏิบัติ

ตัวอย่างในข้อ

ต้องการของท้องถิ่น ที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากที่สุด

แสดงว่าครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพความ

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	
		ที่สุด		กลาง		ที่สุด	
1	ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานตามจุดประสงค์หลักสูตรสถานศึกษา						☐ ☐
2	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ริเริ่มสร้างสรรค์						☐ ☐
3	ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้						☐ ☐
4	ผู้เรียนเกิดการพัฒนาเต็มศักยภาพ						☐ ☐
5	ผู้เรียนสามารถแสดงผลงานจากการศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง						☐ ☐
6	ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้						☐ ☐
7	ผู้เรียนมีทักษะ กระบวนการคิดที่เกิดจากการเรียนรู้						☐ ☐
8	ผู้เรียนรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง						☐ ☐
9	ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง						☐ ☐
10	ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี						☐ ☐
11	ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ คนตรีและกีฬา						☐ ☐
12	ผู้เรียนมีความขยันไม่ย่อท้อต่อการทำงาน						☐ ☐
13	ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น						☐ ☐
14	ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย						☐ ☐
15	ผู้เรียนรักและห่วงแหนในศิลปวัฒนธรรมและมรดกของไทย						☐ ☐
16	ผู้เรียนเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย						☐ ☐
17	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น						☐ ☐
18	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาที่สอน						☐ ☐
19	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน						☐ ☐

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย	
		ที่สุด		กลาง		ที่สุด	
20	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์						☐ ☐
21	ครูวางแผนการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ						☐ ☐
22	ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงงาน						☐ ☐
23	ครูจัดเตรียมการสอน โดยบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง						☐ ☐
24	ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						☐ ☐
25	ครูใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย						☐ ☐
26	ครูจัดกิจกรรมการสอน โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะและการรับรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ						☐ ☐
27	ครูจัดลำดับขั้นตอนการสอน ได้อย่างเหมาะสม						☐ ☐
28	ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น						☐ ☐
29	ครูตรวจงานผู้เรียนพร้อมให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขข้อบกพร่องเป็นรายบุคคล						☐ ☐
30	ครูจัดการเรียนการสอน โดยเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล						☐ ☐
31	ครูเลือกใช้เทคนิคการสอน ได้อย่างเหมาะสม						☐ ☐
32	ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน						☐ ☐
33	ครูจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่มีปัญหากับการเรียน						☐ ☐
34	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการปฏิบัติจริง						☐ ☐
35	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ						☐ ☐
36	ครูมีการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง						☐ ☐
37	ครูจัดการเรียนการสอน ใช้แหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น						☐ ☐

ปัญหาการนิเทศการใช้หลักสูตรในโรงเรียนเครือข่าย

- 3.1.1 การเยี่ยมชั้นเรียน.....
.....
.....
.....
.....
.....
- 3.1.2 การสังเกตการสอน.....
.....
.....
.....
.....
.....
- 3.1.3 การให้คำปรึกษา.....
.....
.....
.....
.....
.....
- 3.4 วิธีการหรือรูปแบบการนิเทศ.....
.....
.....
.....
.....
.....

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สำนักบรรณสารสนเทศ
125

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายสมโภชน์ หมั่นประเสริฐ
วัน เดือน ปีเกิด	20 มีนาคม 2497
สถานที่เกิด	อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ประวัติการศึกษา	ศษ.ม. (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2546
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านทับใต้ ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการ โรงเรียน